

Metropoliten Kurumsal Reformu ve Çağdaş Batı Avrupa'da Devlet Mekanının Yeniden-ölçeklenmesi*

Neil BRENNER¹

Çeviren: A. Cenap YOĞLU²

ÖZ

Tüm Batı Avrupa'da metropoliten yönetim tekrar gündeme gelmiştir. 1990'ların başından beri kent-altkent işbirliğinin yeni şekli, bölgesel koordinasyon, bölge genelinde mekansal planlama ve metropoliten kurumsal örgütlenme ana şehir-bölgelerde desteklenmektedir. Fordist-Keynezci dönem boyunca hakim olan metropoliten yönetim şeklinin (yönetimsel modernleşmeye, alanlararası eşitliğe ve kamu servislerinin etkin sunumuna vurgu yapar) tersine, metropoliten yönetim reformunun son şekli coğrafi-ekonomik ve Avrupa'daki bütünleşme bağlamı içinde dış sermaye yatırımlarını çekme ve alansal rekabetçilik gibi ekonomik önceliklere odaklanmıştır. Bu makale Batı Avrupa'daki yeni metropoliten yönetişime ilişkin iki aşamalı bir yorum geliştirmektedir. Birincisi, önceki metropoliten yönetim reformu dalgalarından niteliksel farklılıkların altını çizerek yeni metropoliten yönetişimi tarihsel bağlam içinde konumlandıracağım. İkincisi çağdaş bölgeselci söylemin eleştirisine dayanarak güncel metropoliten reform girişimlerinin (önemli) devlet mekansallığının kriz-teşvikedici süregiden dönüşümünün yapısal ve stratejik dışavurumu olduğu yorumunu geliştireceğim. Bu amaca ilişkin olarak çağdaş metropoliten reform projelerini

- Devletin mekansal örgütlülüğünün çeşitli daha geniş eğilim ve karşı-eğilimleriyle
- Girişimci şehir yönetişimine yerleşik yaklaşımların yeni bir kurgusuna doğru yönelen yeni politik stratejilerle ilişkilendireceğim.

Bu bakış açısına göre metropoliten kurumsal reformunun çağdaş şekli her ne kadar hayli çelişkili ve kendi kuyusunu kazan bir şekilde olsa da alansal rekabetçiliğin bölgesel ölçekte desteklendiği süregiden devletin yeniden-ölçeklenmesi sürecinin bir dışavurumu olarak yorumlanabilir. Bu makale yeni devlet mekanlarının üretimi ve kentsel-bölgesel yeniden-yapılanma ile ilgili gelecek çalışmalar için bu analizin yöntemsal uygulamalarının bazılarını özetleyerek son bulacaktır.

Anahtar kelimeler: metropoliten yönetim, yeni bölgecilik, davranışsal bağımlılık, devletin yeniden-ölçeklenmesi, kentsel girişimcilik, Batı Avrupa

GİRİŞ

Tüm Batı Avrupa'da metropoliten yönetim tekrar gündeme gelmiştir. 1990'ların başından beri kent-altkent işbirliğinin yeni şekli, bölgesel koordinasyon, bölge genelinde

mekansal planlama ve metropoliten kurumsal örgütlenme ana şehir-bölgelerde desteklenmektedir. Fordist-Keynezci dönem boyunca hakim olan metropoliten yönetim şeklinin (yönetimsel modernleşmeye, alanlararası eşitliğe ve kamu

¹ New York Üniversitesi, ABD

² Araş. Gör. ODTÜ Kentsel Politika Planlaması ve Yerel Yönetimler Anabilim Dalı

PLANLAMA
2006/1

* European Urban and Regional Studies 10 (4) 297-324

servislerinin etkin sunumuna vurgu yapar) tersine, metropoliten yönetim reformunun son şekli küreselleşme gibi bölge-ötesi eğilimler, Avrupa'daki bütünleşme ve yoğun mekansal rekabet bağlamı içinde dış sermaye yatırımlarını çekme ve alansal rekabetçiliği destekleme gibi ekonomik önceliklere odaklanmıştır. Kısaca metropoliten yönetim bugün artan şekilde yer-özgü sosyal-ekonomik varlıkları arttırmak için ulusal ve yerel ekonomik elitlerin başvurduğu bir ekonomik kalkınma mekanizması olarak harekete geçirilmektedir. London, Glasgow, Manchester, Randstad, Brussels, Copenhagen-Qresund-Malmö, Lille, Lyon ve Paris'ten Berlin, Ruhr bölgesi, Hanover, Frankfurt/Rhine-Main, Stuttgart, Munich, Vienna, Zürich, Geneva-Lausanne-Montreaux, Madrid, Barcelona, Bologna ve Milan'a ulusal ve yerel ekonomik politikalar daha doğrudan bir şekilde metropoliten ölçekteki mekansal planlamanın, altyapı yatırımlarının ve politik-ekonomik koordinasyonun değişik şekillerine bağlanmıştır. Tüm Batı Avrupa'da bu ve diğer şehir-bölgelerin her birinde kant-alkent işbirliği ve yeni bölgesel yönetsel yapılar için yeni çerçevelerin gündeme gelmesi küresel kapitalizm ve bütünleşmiş Avrupa Birliği koşulları altında alansal kalkınmanın desteklenmesi için temel kurumsal önkoşullar olarak doğrulanmakta/meşrulaştırılmaktadır.

1980'lerin başından beri tüm Batı Avrupa şehir-sisteminde girişimci ve rekabet odaklı yerel ekonomik politikaların çoğalması geniş bir biçimde belgelenmiştir (Harvey, 1989a; Eisenschitz ve Gough, 1993). Sermaye yatırımlarının içe yönelmesinde ve ekonomik kalkınmanın desteklenmesinde bölgesel politik otoritelerin anahtar rolü post-Fordist kapitalizmde kentsel yönetimin gerekli bir unsuru olarak kabul edilmektedir (Hall ve Hubbard, 1997). Son yıllarda metropoliten bölgelilik üzerine olan tartışmaların yoğunlaşması tüm Batı Avrupa'da önceki on yılda yayılan yerel ekonomik kalkınma politikaları şeklinden önemli bir değişikliği temsil ettiği söylenebilir. 1990'ların başından beri alansal rekabetin yerelci stratejileri tüm metropoliten yığılmaların coğrafi ölçeğini kapsayacak bölge genelindeki ekonomik kalkınma stratejilerine doğru vites büyütülmüştür. Kratke'nin (1999:696) açıkladığı gibi

Bölgeler arası rekabetin yoğunlaşmasının bir sonucu olarak bölgesel kalkınmadaki yönetim biçimi de değişmiştir: bölgelerin politik-

yönetsel otoriteleri iş aktivitelerine iyi altyapı olanaklarına sahip uygun mekansal çevreler sunmaktan memnun değiller. Artık onlar da girişimci faaliyetleri kendi başlarına başlatmak istiyorlar. Bu bakış açısına göre, bölgeler tıpkı bir firma gibi yönetilmeli ve bölge bir ürün gibi aktif şekilde pazarlanmalıdır... O halde bir çok bölge ekonomik kalkınma politikaları alanında yarışan firmalar gibi davranmaktadır.

Bu bölgeselleşme stratejileriyle ilişkili toplu hareket problemleri ve politik engeller önemlidir ve bazı durumlarda başa çıkılmazdır (Chehire ve Gordon, 1996). Metropoliten kurumsal reformunun bir çok programı sadece zayıf bir şekilde uygulanabilmiştir. Ancak açık bir başarısızlık durumunda bile metropoliten reform girişimleri kent-alkent işbirliği ve bölge genelinde ekonomik yönetim gibi konulara tüm Batı Avrupa'da yerel, bölgesel ve ulusal politik stratejilerde yeni bir önem vermektedir. Daha kapsamlı metropoliten reform çabalarının bozgunu, bir çok durumda, kamu-özel işbirliği, örgütler arası koordinasyon ve enformel paydaşlık yoluyla bölgesel yönetim problemlerine işaret eden uzlaşmacı çözümler için yeni bir iti oluşturmaktadır. Bu gelişmeler ışığında tüm Batı Avrupa'da ana politik-ekonomik aktiviteler ulusal ekonomiler veya yerelliklerden ziyade metropoliten bölgelerin ekonomik kalkınmanın destekleneceği doğal ekonomik mantıklar/yörelere olduğu fikrini kucaklamıştır. Yeni bölgelilik diye anılan bu söylemin politik tehlikeleri ve entelektüel yetersizlikleri ne olursa olsun (Lovering, 1999), Batı Avrupa şehir-bölgelerinde kentsel yönetimin kurumsal altyapısı, pratiği ve ideolojisi üzerinde önemli etkilerde bulunduğu açıkça ortaya çıkmaktadır.

Bu gelişmeler karşısında, bu makale iki özel görevle yüzleşmektedir. Birincisi Batı Avrupa'daki önceki metropoliten kurumsal reform dalgalarından niteliksel farklılıkların altını çizerek yeni metropoliten yönetimi tarihsel bağlamı içindeki yerine oturtacağım. İkincisi çağdaş bölgeselci söylemin eleştirisine dayanarak güncel metropoliten girişimlerinin devletin mekansallığının kriz-teşvikedici süregiden dönüşümünün yapısal ve stratejik dışavurumu olduğu yorumunu geliştireceğim. Bu amaca ilişkin olarak çağdaş metropoliten reform projelerini

- Devletin mekansal örgütlülüğünün çeşitli daha geniş eğilim ve karşı-eğilimleriyle
- Girişimci şehir yönetimine yerleşik yaklaşımların yeni bir kurgusuna doğru yönelen yeni politik stratejilerle ilişkilendireceğim.

Bu bakış açısına göre metropoliten kurumsal reformunun çağdaş şekli her ne kadar hayli çelişkili ve kendi kuyusunu kazın bir şekilde olsa da alansal rekabetçiliğin bölgesel ölçekte desteklendiği süregiden devletin yeniden-ölçeklenmesi sürecinin bir dışavurumu olarak yorumlanabilir. Bu makale yeni devlet mekanlarının üretimi ve kentsel-bölgesel yeniden-yapılanma ile ilgili gelecek çalışmalar için bu analizin yöntemsel uygulamalarının bazıları özetleyerek son bulacaktır.

Kentsel ve bölgesel politik ekonomi üzerine olan yazının çoğu ulusal devlet yeniden-yapılanması sürecini parantez içine alma eğilimindedir. Ancak son zamanlarda bir kaç yazar

- Ulusal devletin yerel ve bölgesel yerlerin üretimi ve dönüşümünü şekillendirdiği ve
- Bu sonuç olarak meydana gelen mekan politikasının çoklu coğrafi ölçeklerde devletin mekansal örgütlenmesinin ebedi evrimini şekillendirdiği biçimleri/yolları incelemeye başlamıştır.

Bu çalışmalara dayanarak aşağıdaki analiz kapitalizm koşullarında devlet iktidarının sürekli evrilen mekansallığı, eşitsiz coğrafi gelişme ve kentleşme süreci arasındaki yakın ilişkiyi inceleyecek kentsel çalışmalara bir öneri oluşturmak ve bir yaklaşım geliştirmek niyetindedir. Açıkça metropoliten yönetim üzerindeki güncel mücadelenin karmaşık, çok cepheli/çok yüzlü ve zengin politik içeriği devletin yeniden-ölçeklenmesi problematine indirgenemez (Keil, 2000; Herrschel ve Newman, 2002). Ancak şunu önereceğim; bu konu çağdaş metropoliten ve politik ve kurumsal dönüşümün aydınlatılabileceği kullanılabilir bir analitik başlangıç noktası sunmaktadır.

METROPOLİTEN YÖNETİŞİM VE KAPİTALİZMİN TARİHSEL COĞRAFYASI

Büyük ölçekli kentsel bölgelerde yönetim ve hükmetme problemi Kuzey Amerika ve Batı

Avrupa'daki kent yazarları arasında üzerinde uzun zamandır yoğun tartışmaların yaşandığı bir konudur. Özünde metropoliten bölgelerin işlevsel ekonomik alansallığı ile yerel yönetsel birim arasındaki mekansal uyumsuzluk, kamu-tercihi teorisi, liberal yaklaşımlar ve radikal veya Marksist perspektifler gibi farklı yönetsel perspektifler/yaklaşımlar tarafından incelenmiştir (Keating, 1997a). David Harvey (1989b:153) problemi kısaca şöyle tanımlamıştır.

(yerel yönetim) sınırları zorunlu şekilde kentsel işgücünün akışkan mantıkları/yörelere, ve eşya piyasası veya altyapısal oluşumuyla örtüşmek zorunda değildir ve bu sınırların el koyma, yerel yönetimlerin yeniden-örgütlenmesi ve metropoliten alan genelindeki işbirliği ile doğrulanması sıkıcı olsa da uzun erimde büyük öneme sahiptir. Yerel yetkiler kentsel bölgeleri bütünleştireceğine böler; o halde yapısal tutarlılık ve sınıf-ittifakı oluşumlarına doğru olan eğilimlerden ziyade (kent ve alkent arasında olduğu gibi) ayrışmaları vurgular.

Metropoliten alan içindeki yetkisel ayrışma Batı Avrupa'daki karşılıklarından ziyade Amerikan şehirlerinde dikkati değer şekilde sıkça vurgulansa da yazarlar tüm Batı Avrupa kentsel sistemindeki kentsel gelişme örüntüsüne ilişkin metropoliten kurumsal düzenlemelerin bir çok sonucunu etkin bir biçimde göstermiştir (Barlow, 1991; Sharpe, 1995a; Terhorst ve Van de Ven, 1997). Kent-alkent ilişkileri, kamu hizmetleri sunumu, kamusal altyapı yatırımları ve mali politikalarından mekansal planlama ve ekonomik kalkınma politikalarına kadar bir çok alanda metropoliten yapılar 20. yüzyıl boyunca Batı Avrupa'daki şehir-bölgelerin kalkınmacı yörelerinin ve sosyal-ekonomik coğrafyalarının şekillenmesinde temel rol oynamıştır (Goldsmith, 2001).

Metropoliten kurumsal düzenlemelerin tarihsel evrimi kapitalist kentleşmenin birbirini izleyen aşamalarıyla iç içe girmiş durumdadır. Sermayenin yeniden üretimi daha doğrudan bir şekilde alkentsel, kentsel ve bölgesel gelişmeye bağlı olduğu sürece metropoliten yığılmaların alansal kurgulanışı yoğun sosyal-politik mücadelelerin konusu olacaktır. Sınıfların, sınıf parçalarının ve diğer sosyal güçlerin yere-özgü ittifakları yönetim, yeniden-üretim, dağıtım ve üretim

Metro-
politen
kurumsal
düzenle-
melerin
tarihsel
evrimi
kapitalist
kentleş-
menin
birbirini
izleyen
aşama-
larıyla iç
içe girmiş
durumda-
dır.

Ulusal mali yeter-sizlikler, girişimci kent politikalarının çoğalmas ve yerel-likler arası rekabetin yoğunlaş-ması bağ-lamı içinde bütünleş-miş met-ropoliten kurumlar artan şekilde moda geçmiş, gereksiz şekilde bürokratik ve büyük yönetimin sıkıcı/ gereksiz izleri olarak görülmeye başlanmıştır.

PLANLAMA
2006/1

alanlarındaki karşıt amaçlarına erişmek için daimi şekilde kapışırlar. Bu arada kapitalist alansal gelişme süreci küresel ölçekte hızlandıkça ve yoğunlaştıkça kentsel bölgelerin coğrafi kurgusu gözle görülür biçimde evrilmektedir. Klasik endüstriyel dönemin tek merkezli kentsel bölgesi 20. yüzyıl süresince çok-çekirdekli metropoliten bölgeler, kentsel alanlar ve Fordist kapitalizmin megapollerince geride bırakılmıştır. 1970'lerin ortalarından itibaren savaş sonrası dönemin kentsel-bölgesel şemaları, 100-mil şehirler, çok-katmalı şehirler, mega şehirler (Soja, 2000) olarak tanımlanan alansal gelişmenin daha büyük ve daha merkezlesmiş biçimini şekillendirmek için yeniden-ele alınmıştır. Tüm önceden endüstriyelleşmiş dünyada kapitalist alansal örgütlenmenin her bir tarihsel biçimi şehir-bölgelerde bağlama-özgü yönetim problemleri ve sosyal-politik çelişkiler yaratmıştır. Kentsel mekanın daimi değişiminin bu kafa karıştırıcı mozaïği içinde metropoliten reform girişimleri kapitalist kentleşme sürecini, bölgesel olarak kurgulanmış devletin düzenleyici kontrolüne konu etmek için geliştirilen stratejiler olarak görülebilir.

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başı süresince New York, London, ve Berlin gibi büyük ölçekli kentsel yığılmalar bütünleştirilmiş metropoliten kurumları gündeme getirmiştir. Ancak sadece 1960'ların sonu ve 1970'lerin başında metropoliten politik kurumlar yaygın biçimde Kuzey Amerika ve Batı Avrupa şehir-bölgelerinde gündeme gelmiştir (Keating, 1998). Bu dönem boyunca, Fordist-Keynezci sosyal mühendislik projelerinin yayılmasıyla birlikte metropoliten yönetim üzerindeki tartışmalar baskın şekilde yönetsel verimlilik, yerel servis sunumu, bölgesel planlama ve mekansal yeniden-dağıtım (Keynezci refahçı ulusal devletin ulusal olarak örgütlenmiş makroekonomik politika çerçevesi içinde) gibi konulara odaklanmıştır. Kentsel alansal yönetimin büyük biçimleri kamusal servis sunum alanında ölçek ekonomisi yarattığı için toplu üretimin Fordist şekline benzetilmiştir (Keating, 1997a: 118). Altkentleşme savaş sonrası dönemde hızlandıkça bütünleşmiş metropoliten kurumlar şehir-bölgeleri işlevsel olarak üretim, konut, ulaşım, dinlenme vb. mntkalara/yörelere ayırtmak için geniş bir biçimde gündeme getirilmiştir. Batı Avrupa'da bu dönemde kurulan ana metropoliten kurumlar şunlardır: Greater London Council (1963), Madrid

Metropolitan Area Planning ve Coordinating Commission (1963), Greater Rotterdam Port Authority (1964), Bordeaux, Lille, Lyon ve Strasbourg gibi Fransız şehirlerinde "communautes urbaines" (1966), Regionalverband Stuttgart (1972), Manchester, Birmingham, Liverpool, Leeds, Sheffield ve Newcastle gibi İngiliz şehirlerinde metropoliten şkreterlikler (1974), Corporacio Metropolitana de Barcelona (1974), Greater Copenhagen Council (1974), Umlandverband Frankfurt (1974) ve Kommunalverband Ruhr (1975) (Sharpe, 1995a; 1995b). Bu büyük ölçekli, teknik ve bürokratikleşmiş metropoliten politik örgütlenme şekilleri 1960'ların başından 1970'lerin sonuna kadar tüm Batı Avrupa'da hakim olan mekansal Keynezci-liğin ulusallaşmış sistemi içinde temel kurumsal sütun gibi hizmet sunmuşlardır (Brenner, gelecek: 4. bölüm).

Ancak 1980'lerin başıyla birlikte bu metropoliten yönetimin büyük ölçekli teknokratik projesi kredisini yitirmiş ve artan şekilde saldırıya uğramıştır. 1970'lerde Fordist-Keynezci kalkınma modelinin krizini takiben tüm Batı Avrupa'da eşitsiz bölgesel gelişmenin yeni bir mozaïği ve alansal rekabet kristalleşmeye başlamıştır. Ana kentsel bölgelerin ekonomik altyapısı, geleneksel Fordist üretim sisteminin çökmesi, yeni işbirlikçi birikim stratejilerinin harekete geçirilmesi, neo-Fordist ve esnek üretim sistemi içinde yeni mekansal paylaşımının kristalleşmesi, sermayenin yoğun şekilde finansallaşması ve coğrafi-ekonomik bütünleşmenin hızlanması ile etkileşim halinde sistematik olarak yeniden-yapılandırılmıştır (Dunford ve Kafkas, 1992; Swyngedouw, 1992). Bu koşullar altında, kentsel yönetimin ilk şekli refahçı yeniden-dağıtım ve mekansal Keynezcilikle ilişkili telef edici bölgesel politikalar aşamalı olarak azaltılmış veya yerle bir edilmiştir. Sonrasında yerel yönetimler yere-özgü sosyal-ekonomik problemlerle başa çıkmak, empoze edilen yeni mali kısıtlamalara uyum sağlamak ve dış sermaye yatırımlarının yeni kaynaklarını çekmek için içsel ekonomik kalkınmanın yeni stratejilerini harekete geçirmeye başlamışlardır (Eisenschitz ve Gough, 1993). Ulusal mali yetersizlikler, girişimci kent politikalarının çoğalmas ve yerellikler arası rekabetin yoğunlaşması bağlamı içinde bütünleşmiş metropoliten kurumlar artan şekilde modası geçmiş, gereksiz şekilde bürokratik ve büyük yönetimin sıkıcı/gereksiz izleri olarak görülmeye

başlanmıştır (Barlow, 1991: 289-298). Keating (1997a: 122) büyük ölçekli yerel yönetimlerin tıpkı diğer büyük ölçekli örgütler gibi tüm problemler için suçlanmaya başladığını ve politik ve entelektüel modanın tekrar "küçük güzeldir" felsefesine geri döndüğünü açıklamıştır. Bu hızla neo-liberalleşen politik ortamda büyük ölçekli stratejik planlara verilen destek azalmış ve geleneksel refahçı politika düzenlemeleri ortadan kaybolmuş veya azalmıştır. Bu politik yeniden-örgütlenmeler izinde 1980'lerin ortasından sonuna kadar Greater London Council, English Metropolitan Counties, Madrid Metropolitan Area Planning ve Coordinating Commission, Barcelona Metropolitan Corporation, Greater Copenhagen Council ve Rijnmond in Rotterdam gibi ana metropoliten kurumlar kapatılmaya başlanmıştır. Batı Avrupa'nın başka yerlerinde metropoliten kurumsal biçimler resmiyette korunmuş ancak merkezce uygulanan bütçe baskıları, neo-liberal ve düzensizleştirici politikalara yaygın uyum ve yabancı sermaye yatırımları için şehir merkezleri ile altkentsel çeper arasındaki yoğun rekabet yüzünden ciddi biçimde zayıflamıştır (Sharpe, 1995a, 1995b).

1980'lerdeki metropoliten bölgeciliğin bu küçük gelgiti sadece dışsal zorlamalar, yaygın ekonomik durgunluk ve neo-liberal siyasal yeniden-örgütlenmeden değil aynı zamanda kısmen kentsel alan yönetiminin yerleşik şeklindeki çeşitli içsel problemlerden kaynaklanmıştır. Çünkü savaş sonrası dönemdeki metropoliten yönetim genellikle yukarıdan empoze edilen ve genellikle verimlilik gibi salt işlevsel kriterler etrafında örgütlenmiş, popüler meşruiyetten yoksun ve dolayısıyla ideolojik saldırılara karşı açıktırlar. Daha da fazlası, savaş sonrası dönemde yaratılan metropoliten otoritelerin çoğu görece olarak zayıf kalmış, planlama gündemlerinin altı sıkça oyulmuş veya altkentsel belediyeler, il veya merkezi hükümet otoriteleri tarafından engellenmiştir (Sharpe, 1995b:20-27). Savaş sonrası dönemin metropoliten kurumları aynı zamanda sıkça, örneğin şehir merkezleri ile zengin altkentsel çeperler veya ana kentsel bölgeler ile devletin bölgesel veya ulusal düzeyi arasında, sosyal-alansal düşmanlıkların çeşitli şekillerinin açığa çıkabileceği politik arenalar da sağlamıştır. Sonuçta metropoliten kurumlar sıkça hem şehir-bölgeler içindeki hem de ötesindeki farklı coğrafi ölçeklerde örgütlenmiş yarışan sosyal-politik güçler arasındaki politik çatışmanın

ana alanı olmuşlardır. 1986 yılında İşçi Partisi'nce domine edilen Greater London Council'in neo-muhafazakar Thatcher'cı merkezi hükümet tarafından dramatik şekilde kapatılmasında olduğu gibi böylesi politik-ideolojik mücadelelerin alanı olarak metropoliten kurumların rolü onların tamamıyla ortadan kalkmasına neden olmuş olabilir.

YARIŞAN BÖLGEÇİLİĞE DOĞRU? 1990'LARDA METROPOLİTEN BÖLGEÇİLİĞİN DİRİLİŞİ

1980'lerin sonunda birçok yönetim bilimci şu sonuca varmıştır; kentsel yönetimin metropoliten modeli temel bir entelektüel ve politik bir krizin ortasındadır (Barlow, 1991; Sharpe, 1995a). Ancak Greater London Council ve Rotterdam's Rijnmond'un ses getiren kapatılmasından hemen sonra metropoliten politik kurumların yeniden-oluşturulmasına yönelik öneriler Avrupa'nın ana kentsel bölgelerinde dikkate değer tartışmaların çıkmasına yol açmıştır. Sonuçta 1990'lar boyunca yeni metropoliten kurumların oluşturulması hakkındaki yoğun tartışmalar tüm Batı Avrupa kentsel sisteminde birçok durumda kentsel ve bölgesel yönetim ve alansal planlama sisteminde köklü değişikliklere yol açacak şekilde çoğalmıştır. London, Bologna, Stuttgart, Hanover ve Copenhagen gibi bazı şehirlerde içlerinde geniş ölçüde bölgesel planlama yetkisi yönetsel güç toplamış tamamıyla yeni metropoliten kurumlar inşa edilmiştir. Daha da fazlası metropoliten yönetimin yeni çerçevesi yerleşik yönetsel coğrafyaların üzerine empoze edilmiş ve ekonomik kalkınma politikaları, mekan pazarlama ve altyapısal planlamadan altkentsel yayılma, çevresel sürdürülebilirlik ve demokratik hesapverebilirliğe kadar çok temel bölgesel konuları kapsayan alanda politik fikir alışverişine/müzakerelere yeni bir kurumsal çerçeve sağlamıştır. Birçok Batı Avrupa ülkesinde metropoliten kurumsal çerçeveler bundan sonra tek bir reçeteye göre ve yukarıdan empoze edilen şekilde tasarlanmayacak ancak (kurumsal reform) süreci yayıldıkça/açıldıkça aktörler sistemin bir ürünü olarak oluşacaktır (Lefebvre, 1998:18). Avrupa'daki temel kentsel bölgelerde süregiden bu kurumsal değişimlerle, düzenleyici denemelerle ve politik tartışmalarla karşılaştıkça birçok görüş sahibi kişi şunu önermiştir; tüm Batı Avrupa'da metropoliten bölgecilik rönesansı yaşanmaktadır.

PLANLAMA
2006/1

Güncel yazının vurguladığı gibi Batı Avrupa'daki metropoliten bölgeciliğin şu anki rönesansı sıra dışı biçimde çok yüzlüdür (Herrschel ve Newman, 2002; Salet vd, 2003). O halde bölge genelindeki kurumsal yeniden-yapılanmanın her bir projesinin içinde doğduğu ulusala ve yerele-özgü endüstriyel peyzaja ve yönetsel sisteme referansla anlaşılması gerekir. Bölgesel ekonomik yeniden-yapılanma süreci, belediyelerin, merkezi ve bölgesel örgüt ve kurumların daha sersemletici bir karmaşıklığına yol açan ve kamusal, özel veya enformel olarak farklılaşan aktör, işlev ve etkinlik alanlı işbirlikçi yaklaşımların kurulmasına neden olan yerleşik kurumsal çerçeve ile yere-özgü yollarla etkileşmektedir (Heinz, 2000:27). Yeni metropoliten kurumların bu sersemletici karmaşıklığı içinde karşıt sosyal-politik güçlerin bölgesel ekonomik yeniden-yapılanma ve kurumsal değişimin yürüncesini şekillendirmek için mücadele ettiği güç ilişkileri veya güç geometrisinin yeni bölgeselleşmiş kurgusuyla örtüşmektedir (Massey, 1993). Kurumsal yeniden-yapılanma ve politik mücadelenin bu bölgeselleşmiş örüntüsü bir gereklilik olarak yere-özgü biçimlerle oluşsa da dört Avrupa eğiliminin genel hatları ortaya konabilir.

1. Bir Yersel Politika Olarak Metropoliten Reform:

Yeni oluşan metropoliten bölgeciliğin en çarpıcı nitelikteki yeni özelliklerinden biri açıkça girişimci ve rekabetçi yönelimleridir (Jonas ve Ward, 2002). Metropoliten yönetişimin yerleşik çerçevesinin yeniden-kurgulanmasına ilişkin öneriler geniş ölçüde yerel ekonomik kalkınmanın mevcut stratejilerini bölgesel ölçüğe taşıma ve dolayısıyla ana kentsel yapıları stratejik biçimde sermayenin küresel ve Avrupa'daki akışına karşı konumlandırma yolu olarak meşrulaştırılmıştır. 1960 ve 1970'lerin tam tersine ki o dönemde metropoliten kurumlar üzerine olan tartışmalar yönetsel verimlilik, yerel servis sunumu, Keynesci refah devletinin yönetsel hiyerarşisi içinde alanlararası eşitliğe odaklanmıştır, metropoliten reformun Batı Avrupa'daki en güncel tartışmalar hareketli sermaye yatırımları için yapılan yerlerarası rekabetin gözlemlenen yoğunlaşması ve hızlanan coğrafi-ekonomik ve Avrupa bütünleşmesi bağlamında bölgesel büyümenin iç dinamiklerinin teşvikinin kapsayıcı öncülüğüne doğru yönelmiştir. Bu

bağlamda metropoliten reform stratejileri yerel ve bölgesel büyüme makinelere stratejik bölgesel ekonomilerin rekabetçi avantajlarını genişletmeyi denedikleri yeni bir yersel politikanın önemli bir örneğini temsil etmektedir. Kısaca tüm Batı Avrupa kentsel ve bölgesel sisteminde Fordizm döneminde baskın olan metropoliten politik örgütlenmenin yönetimi şekli alansal rekabet edebilirlik, emek piyasası esnekliği, ekonomik büyüme gibi kalkınmacı önceliklere öncelik tanıyan girişimci, rekabet-odaklı yaklaşımlarca yerinden edilmiştir.

2. Küreselleşme ve Avrupa Mekanlararası Rekabet Masalları:

1990'ların başında tek Avrupa piyasasının kurulmasından itibaren bazı temel söylemler metropoliten reform tartışmalarına katılan Batı Avrupalı politika yapımcıları arasında şaşırtıcı bir düzenlilikle tekrar edilmektedir.

- Coğrafi-ekonomik bütünleşme Avrupa ve küresel ölçekte aşırı hareketli sermaye yatırımları için olan alanlararası rekabeti yoğunlaştırmıştır.
- Yerellikler, şehirler veya ulusal ekonomilerden ziyade büyük ölçekli kentsel bölgeler rekabetin aralarında gerçekleştiği en temel alansal birimleri temsil etmektedir.
- Yabancı sermaye yatırımlarını çekmek için ana kentsel bölgeler içindeki yerler ve yerellikler arasındaki rekabet bölgelerin bu tür yatırımlar için bölge ötesi ölçekteki kullanılabileceği rekabet kapasitesini azaltmaktadır
- Bölge genelindeki işbirliğinin yeni şekli, mekansal planlama ve ekonomik yönetişim küresel ve Avrupa alansal rekabetine katılmak için bölgelerin kapasitelerini arttırmakta gereklidir.
- Bölge genelinde etkin ekonomik işbirliği ana bölgesel kalkınma girişimlerinde önemli yerel ve bölgesel ekonomik paydaşların birleşmesine bağlıdır (paydaşlar: iş denekleri, ticaret odaları, havaalanı geliştirme ajansları, ulaşım otoriteleri ve diğer güç artırıcı yerel örgütler).
- Mevcut yönetsel yapı ve mekansal planlama düzenlemeleri ekonomik kalkınma için bölgenin kapasitesini birleştireceğine parçaladığı

sürece bölgesel ekonomik rekabete edebilirliğin altını oymaktadır.

- Yeni devlet yönetsel yapısının gündeme gelmesi, bölge genelinde işbirliğini genişletmek, bölgesel üretim kapasitesini bir araya getirmek ve bölgesel rekabet avantajlarını güçlendirmek için önemli bir kurumsal araç sunabilir.

Bu önermeler neo-liberal, merkezci ve sosyal demokratik biçimlerde kristalleşse de (Eisenschitz ve Gough, 1993) Batı Avrupa'da yürütülen metropoliten reform tartışmalarının üzerine kurgulandığı paylaşılan söylemsel-ideolojik tabanı temsil etmektedir. 1980'lerin yerel ve yerel ötesi ölçekte alansal rekabetin 0-toplamı politikasını teşvik eden yerelciliğinin (Mayer, 1994; Peck ve Tickell, 1994) tersine bu yeni gelişen yeni bölgecilik ulusal Avrupa ve küresel ölçekte diğer kentsel bölgelere karşı alansal rekabete daha saldırgan bir şekilde girişmek için kentsel bölge içindeki işbirliğini bir kurumsal trampen olarak destekler (Prigge ve Ronneberger, 1996).

3. Yeni Düzenleyici Coğrafyalar:

1960 ve 1970'lerde hüküm süren metropoliten hizmet sunumunun hiyerarşik-bürokratik şeklinin tersine 1990'ların metropoliten yönetişime girişimci yaklaşımı yeni yapıların inşa edilmesinde fikir alışverişinin/müzakerelerin, paydaşlığın, gönüllü katılımın ve esnekliğin değerine ışık tutan kamusal eylemin yeni bir modeli üzerine kurulmuştur (Lefebvre, 1998:18; ayrıca bkz. Healey, 2000). Hayli ilginç bir şekilde tüm Batı Avrupa'da kamu yönetiminin zayıf ve araççı şekline yapılan vurgu (kamu tercihi teorisi ve yeni kamu yönetimi üzerine olan neo-liberal söylemden türeyen) büyük ölçekli bürokratik hiyerarşilerin kamusal hizmet sunumunda ölçek ekonomisi yaratacağına ilişkin geleneksel Fordist-Keynesci kabullerin yerini almıştır. Sonuç olarak

Bölgesel yönetim konusu dikey ilişkilere yapılan vurgu ile yönetsel hiyerarşi bağlamı içinde ifade edilmiş olsa da bugünkü durum bölgelerarası yatay ilişkilerin devletin ötesine geçen dikey ilişkiler kadar önemli olduğu bir durumdur (Barlow, 1997:47).

Bu noktada metropoliten yönetişim ulusal yönetsel hiyerarşi içindeki dikey, koordine eden ve yeniden-dağıtımçı ilişkilerden yabancı sermaye

yatırımlarını çekmek için Avrupa ve küresel ölçekte birbirine karşı savaşan ulusaltı alanlar arasındaki yatay, rekabetçi ve kalkınmacı ilişkilere doğru yeniden-tanımlanmıştır.

4. Gücün Sınırları ve Politik Münakaşa:

Güncel metropoliten reform girişimleri;

- Modernleşen ulusal hükümetler,
 - Girişimci ve/ya mali olarak sıkıntıya girmiş şehirlerdeki politik elitler,
 - Yerel veya bölgesel iş dünyası elitleri, endüstriciler veya diğer güçlüler tarafından desteklenmektedir.
- Kapsamlı metropoliten reformlarının en yüksek sesli muhalifler genel olarak;
- Güçlü metropoliten kurumları kendi yönetsel otoritelerine karşı tehdit olarak gören il düzeyindeki yönetim ajanlarının temsilcileri,
 - Yerel vergi düzeyleri üzerine yabancı söylemleri reddeden ve/ya merkezi şehir baskınlığından korkan varlıklı altkent kasabalarının militan parçacı (Harvey, 1996) temsilcileri,
 - Yerel politik kontrolü ve demokratik hesapverebilirlik hakkını kaybetme korkusu yaşayan büyük şehirlerdeki yaşayanlardan oluşmaktadır (Heinz, 2000:21-28)

Alansal ittifaklar ve karşıt politik-ekonomik güçler arasındaki çarpışma ana Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki metropoliten reform sürecini en belirgin biçimde şekillendirmiştir.

Sonuçta 1990'larda uygulanan mekansal planlama ve bölge genelindeki işbirliğinin daha alçak gönüllü bir şekli ile metropoliten bölgelerde kapsamlı yönetsel reform talepleri arasında belirgin bir ayrılık olmasına rağmen (Newman, 2000) önceki tartışma Batı Avrupa'daki metropoliten yönetişimin çağdaş dönüşümünün ulusal, bölgesel ve yerel bağlamda bazı ortak özellikleri paylaştığını önermektedir.

METROPOLİTEN YÖNETİŞİM REFORMUNU DEŞİFRE ETMEK: YENİ BÖLGEÇİ YORUMLARIN SINIRLARI

İlk bakışta Batı Avrupa'daki metropoliten bölgeciliğin çağdaş rönesansını yeni bölgecilik başlığı

altında tanımlanan ulusaltı politik-ekonomik hareketlenme sürecinin temel bir dışavurumu olarak yorumlamak çok baştan çıkarıcıdır. Yeni bölgecilik sanısı oldukça tartışmalı olmasına rağmen (Lovering, 1999; Jones, 2001, MacLeod, 2001) çağdaş politik ve ekonomik coğrafyada iki temel analiz konusuna kestirme bir referans olarak yaygın şekilde kullanılmaktadır.

Birincisi, yeni bölgecilik sanısı genellikle küreselleşmiş ve post-Fordist kapitalizm koşulları altında bölgesel ekonomilerin canlandırılması çalışmalarına/ uğraşlarına göndermede bulunmak için kullanılmaktadır (ör. bkzn. Cooke ve Moran, 1998; Amin, 1999). Bu bakış açısına göre yeni bölgecilik (beraberinde gelişen firmalar arası ilişkiler, yaratıcılık kümeleri, öğrenme süreçleri, cemiyet ağları, ticarileşmemiş birbirine bağlılık ve kurumsal yoğunlaşmanın biçimi olarak) çağdaş küresel kapitalizmde ekonomik kalkınmanın potaları/yerleri olarak büyük ölçekli bölgesel yığılmalara göndermede bulunur (Florida, 1995; Morgan, 1997). Yeni bölgeciliğin bu alanı özellikle Emilia-romagna, Baden- Württemberg, Rhons-Alpes, Boston's Route 128, Silicon Valley ve Los Angeles/Orange Caunty gibi paradigmatic endüstriyel bölgeler diye anılan alanlara odaklanmıştır. Ancak onun söylemleri bölgesel ekonomik canlanma için uygun bir reçete bulmakla ilgilenen birçok ulusal, bölgesel ve yerel politika-yapıcıları arasında yaygın bir şekilde yerleşmiştir (Sabel, 1989; Scott, 2001).

İkincisi, yeni bölgecilik sanısı hızla bütünleşen Avrupa Birliği içindeki (Bullmann'ın (1994) ifadesiyle üçüncü düzey politikaları) yeni ulusaltı politik-ekonomik durumu tarif etmek için kullanılmaktadır (Keating, 1998; Le Gales ve Lequesne, 1998). Bu bakış açısına göre yeni bölgecilik Batı Avrupa'nın savaş sonrası ulusal politik-ekonomik mekanının yeni Bölgeler Avrupası geliştiği sürece yukarı ve aşağı yönlü olarak biçimini değiştirdiği bir duruma göndermede bulunur (Keating, 1997b). Bölgeler Avrupası sanısı ilk olarak Ortodoks-liberal Ortaklıklar Avrupası sanısına bir politik karşı duruş olarak ifade edilse de (Ronneberger v Schmid, 1995) son zamanlarda

- Ulusal hükümetin bağlayıcı politikaların şekillenmesi ve uygulanmasında yer alan bir çok kurumsal düzey arasında birini temsil

ettiği çok-katlı yönetim ve yönetimlerarası ilişkilerin Avrupa'daki çerçevesinin çizilmesine,

- Yoğun ulusaltı alansal rekabet koşulları altında, içsel bölgesel kalkınmayı teşvik etmek için ulusaltı ekonomik mekanların jeolojik-politik stratejilerine işaret etmektedir.

Sonuçta tartışmanın bu ikinci kısmında yeni bölgecilik sanısı sadece Avrupa Birliği'nin ulusötesi yönetsel hiyerarşisi içinde ulusal politik mekanın yeniden-ölçeklenmesini veya içinin boşaltılmasını değil aynı zamanda Tek Avrupa piyasası içinde ekonomik yönetim için düzenleyici altyapıların kurulmasında ulusaltı kurumların (bölgesel ve yerel yönetimlerin) artan rolünü anlatmak için de kullanılmıştır. O halde Keating'in (1998:73) açıkladığı gibi yeni bölgecilik ulusal işbölümü içinde onlara birbirini tamamlayıcı roller sağlamaktan ziyade bölgeleri rekabetçi bir şekilde birbirlerine karşı kıskırtmaktadır.

Beraber ele alındığında yeni bölgeciliğin her iki yönü de şunu söylemektedir: ulusaltı politik-ekonomik mekanın kurumsal mimarisi son zamanlarda çeşitli jeolojik-ekonomik yorum, politik yönelim ve ampirik odakları ne olursa olsun yeni bölgeciliğin tüm analizleri bölgelerin çağdaş kapitalizm içinde politik mücadeleler, düzenleyici denemeler ve çeşitli kurumsal değişimlerin temel coğrafi alanı olduğu noktasında uyumaktadır.

Batı Avrupa'daki metropoliten bölgeciliğin son zamanlardaki yeniden-canlanmasını yeni bölgeci tartışmaların önceden vurgulanan yönlerinin kesin bir doğrulaması olarak yorumlamak ilk başta mantıklı olarak görülebilir. Çünkü daha önce vurgulandığı gibi Batı Avrupa'daki şehir-bölgelerdeki güncel metropoliten reform girişimleri önemli ölçüde hızlanmış/yoğunlaşmış küresel ve Avrupa bütünleşmesi koşulları altında bölgesel ekonomik büyümenin ve alansal rekabetçiliğin bir aracı olarak doğrulanmaktadır. Aynı zamanda birçok Batı Avrupa şehir-bölgelerinde metropoliten yönetimin yeni biçimleri için olan ihtiyaç, güncel jeolojik-politik koşullar altında sürekli bölgesel büyüme için gerekli olduğu söylenen alışılmış ve yere-özü düzenleyici altyapılar sunmakta ulusal yönetimin sözde yetersizliğine referansla meşrulaştırılır. Bu bakış açısından çağdaş Batı Avrupa'daki metropoliten reform

girişimlerinin yeniden-canlanması küresel ekonomik yeniden-yapılanmanın, hızlanan Avrupa bütünleşmesinin ve ulusal politikaların kısılmasının birleşik etkisine bir cevap olarak kristalleşmiş bölgesel politik kendine-güvenin yeni bir biçimi olarak anlaşılabilir. Lipietz'in (1994: 27) terminolojisinden uyarla birisi metropoliten kurumsal reformun sonuna kadar zorlandığı Batı Avrupa kentsel bölgelerini, hegemonik bloğun baskın sınıfının

- Bölgesel olarak koordine edilen alansal kalkınma stratejisini kendi başına tanımladığı,
- Bu stratejiyi özgün bir politik-kurumsal biçimde cisimleştirdiği,

zırh veya kendi için mekanların paradigmatic örnekleri olarak görebilir. Ve son olarak çeşitli derecelerde olmak üzere Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki metropoliten kurumsal reformun en göze çarpan kısmı ulusal düzeyin hayali topluluğunun bölgesel düzeydeki hayali rekabet birimiyle yer değiştirmesiyle ilgilenmektedir (Lovering, 1999: 392). Yeni oluşan ulusaltı politik arenaları, toplu politik düzenin tabanı olarak, alansal olarak hükümdar ulusal devletin, şehir-devletler, bölgesel müdürlükler ve ulusaltı ticaret konfederasyonları tarafından geride bırakıldığı politik mekanın post-Westphalian biçimi için gerekli temel olarak yorumlamak oldukça makul görünmektedir (Ohmae, 1995; Scott, 1998).

Ancak benim görüşüme göre, güncel metropoliten canlanmanın bu yeni bölgeci yorumları bazı yönetsel ve politik kör noktalar barındırmaktadır. Yeni bölgeciliğe birçok kaba yaklaşım bölgesel kurumsal değişim için olan resmi doğrulama ile onların gerçek işlevi ve bölgesel ekonomik kalkınma için olan sonuçları arasında az çok doğrudan bir ilişki olduğunu varsaymaktadır. Bu durumda bazı analizciler ana kentsel yığılmalar-daki yaklaşık her bölgesel olarak kurgulanmış kurumsal değişimleri yeni bölgeci kuram içinde altı çizilmiş bölgesel rönesansın daha kapsamlı ve daha yaygın biçimlerinin kanıtları olarak yorumlama eğilimindedirler. Bu yönetsel prosedür en az iki noktada sorgulanabilir.

1.Ekonomi Yanarken Yönetişimle Dalavere Yapmak:

Yeni bölgeciliğe daha ileri yaklaşımların belirttiği gibi (ör. bkzn. Storper ve Scott, 1995; Amin,

1999) bölgesel kurumsal değişimin her biçimi zorunlu olarak teknolojik kitlenmişliği önleyen, yerel yaratıcılık kapasitesini arttıran ve sürdürülebilir kalkınma yörüngesini olanaklı kılan, gerekli ve ekonomik yönetişimin yere-özü biçimlerini kurmak durumunda değildir (bkzn. Hudson vd. 1997). Gerçekten Batı Avrupa'da kurulmakta olan bölgesel kurumların bir çoğu aktif olarak yatırım avcılığının ve düzensizleştirmelerin savurgan, 0-toplamı biçimini hayata geçirmektedir. Bu tür, talancı ve neo-merkantalist bölge politikaları Peck'in (2000:74) haklı olarak "ekonomi yanarken yönetişimle dalavere yapmaya yönelik yaygın eğilim" şeklinde tarif ettiği şeyin önemli bir ifadesidir ve bu eğilim yeni bölgeci teorinin büyük bölümünün zerin kurulduğu endüstri bölgelerini tarif eden yüksek-güvenli ve işbirlikçi sosyal çevreyle önemli ölçüde garip şekilde ilişkilidir (Peck ve Tickel, 1994). Bu bakış açısına göre şimdiki bölgesel rönesans kapitalist genişlemenin yeni ilerlemeleri için coğrafi taban olmak yerine çağdaş kapitalizm içindeki tüm mekansal ölçeklerde yaygınlaşan sosyal-mekansal kutuplaşma ve eşitsiz coğrafi gelişmenin yoğun biçiminin bir ifadesi olarak yorumlanmalıdır. Birkaç dikkate değer istisna dışında yeni bölgeciliğin birçok analizi bu geniş makroekonomik bağlamı parantez içine almış veya ona çağdaş bölgesel endüstriyel dinamiklere tamamıyla dışsal bir parametre gibi davranmışlardır (MacLeod, 2000:224).

2. Politik Strateji Olarak Yeni Bölgecilik

Alansal rekabetedebilirliği, bölgesel öğrenmeyi, birlik ağlarını, ve küreselleşmenin varsayılan gerekliliklerini dikkate alan yeni bölgeci söylem tüm Batı Avrupa'da yerel, bölgesel ve ulusal politika-yapıcılar arasında geniş ölçüde yaygınlaştığı için ulusaltı kurumsal değişimi doğrulayacak bu tür argümanları kullanmak basitçe birleşik Avrupa veya küresel kapitalizmle ilişkili yeni düzenleyici zorluklara içsel bir tepki olarak görülemez. Tersine, devlet düzenlemelerinin çeşitli ölçeklerinde yeni bölgeci terminolojinin çoğalması ideolojik yayılmanın ve politika transferlerinin karmaşık ve ulusötesi biçimlerinin politik olarak uzlaşmış sonucu olarak anlaşılmalıdır. Şimdilerde alansal rekabetedebilirlik, öğrenen bölgeler, küreselleşme sanılarının ve diğer yeni bölgeci anahtar kelimelerin yaygınlaştığı özgün politik-ideolojik mekanizmalar iyice anlaşılmalıdır. Ancak bu eğilimin herhangi bir açıklaması bu sanıların

Devlet düzenlemelerinin çeşitli ölçeklerinde yeni bölgeci terminolojinin çoğalması ideolojik yayılmanın ve politika transferlerinin karmaşık ve ulusötesi biçimlerinin politik olarak uzlaşmış sonucu olarak anlaşılmalıdır.

araçsalıcı kullanılabilirliğini güçlü endüstriyel, devlet ve sosyal yapıcı unsurlar açısından açıkça göz önünde bulundurulmalıdır (Lovering, 1999). Kısaca ekonomik rekabete edebilirlik ve küresel alansal rekabet tarafından empoze edilen sözde zorlamalarla ilgili yeni söylemin çoğunluğu genellikle ideolojiktir çünkü ekonomik yeniden-yapılanmanın eşitsiz sosyal-mekansal etkilerini ve baskın bölgesel güçlerin, büyüme koalisyonlarının ve politik elitlerin çıkarları doğrultusunda devletin küçültülmesini normalleştirmek için kullanılmaktadır.

Bu dikkate almalar yeni bölgeciliğin birçok yaklaşımda göz ardı edilen daha geniş kapsamlı bir konuya dikkate çekmektedir (ulusaltı ekonomik yönetişimin çağdaş tartışmalarının yürütüldüğü makroekonomik bağlam). Birçok yeni bölgeci yazar belli bir noktaya kadar 1970'lerin başından beri savaş sonrası dönemin Keynezci refahçı ulusal devletinin altının oyulduğunu bildirir de birçoğu bu politik kurumsal dönüşümün ana kentsel bölgelerde ekonomik yönetişimin ulusaltı mimarisini etkilediği çeşitli yolları kavramsallaştırmaktan çekinmiştir. Yeni bölgeci araştırmalar-daki devlet odaklı teorik boşluk belli ölçülerde problematiktir çünkü MacLeod'un (2000:221) açıkladığı gibi

Yeni bölgecilikle ilişkilendirilen politika yeniliğinin çoğu yaşam boyu iş, büyük firma merkezli endüstriyel emek piyasası ve entegre refah kazanımları üzerine kurulu Keynezci refahçı kurumsal yerleşmeyi aşındıran daha derin politik çaba ile birlikte çalışır olarak görülmelidir.

Gerçekten, Batı Avrupa ulusal devletlerinin çoğu geleneksel yeniden-dağıtıcı ve refahçı mekansal politikaları geri çekme rolünü ekonomik yeniden-canlanma için anahtar olarak stratejik ulusaltı mekanları hedefleyen yersel politikaların yeni biçimini öne sürme rolüyle eşleştirilmişlerdir (Brenner, 2003, yayımlanacak). Ulusal politik mekanın bu yaygın yeniden-çalışılması güvenen sosyal kapital(izm) ve akıllı, yenilik-odaklı mekanların gelişen bölgesel dünyasının aktif olarak şekillendirilmesinde temel tanımlayıcıdır (MacLeod, 2000: 221). Bölgesel ekonomik yönetişimin tüm unsurlarını devletin düzenleyici eylemlerinin çatısı altında düşünmek bir hata olabileceken (Keating, 1999)

• Tüm Batı Avrupa'da mekansal Keynezciliğin yerle bir edilmesi ulusaltı devlet kurumlarının yeni yere-özgü kalkınma stratejilerine uyum sağlamak için zorlanacağı bir mekan yaratacağı

• Ulusal devletlerin tüm Batı Avrupa'da ulusaltı alansal gelişmenin ana yönlerini idare etmeye devam edeceği bir çok yolu parantez içine almak da eşit derecede problematiktir.

Bu bağlamda Batı Avrupa'daki güncel metropoliten reform girişimleri ile devlet mekansallığının geniş ölçekli dönüşümü arasındaki karşılıklı ilişkinin kapsamlı ve karşılaştırmalı bir açıklamasını ince bir şekilde değerlendirmeye girmeyeceğim. Bunun yerine makalenin geri kalan kısmı yeni bölgecilik hakkındaki süregiden eleştirel bakış açısı üzerine kurulmuş Batı Avrupa'da şehir-bölgelerdeki metropoliten yönetişim reformunun devlet odaklı yorumunu geliştirecektir. Batı Avrupa ulusal devletlerinde devletin mekansal yeniden-yapılanması ve metropoliten yönetişim reformunun bağlamsal olarak farklı yollarının çokluğu kristalleşmesine rağmen (Herrschel ve Newman, 2002; Salet vd., 2003) devam eden analiz onların ortak politik-kurumsal özelliklerine ve evrimci eğilimlerine odaklanacaktır.

Burada tasarlandığı gibi çağdaş metropoliten kurumsal reform projeleri sadece onların yerel ve bölgesel ekonomiler üzerindeki birçok etkilerine referansla değil, aynı zamanda çeşitli mekansal ölçeklerdeki devlet iktidarının gelişen kurumsal ve alansal altyapısına olan potansiyel olarak kalıcı etkilerine referansla yorumlanmalıdır. Bu bakış açısına göre Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki metropoliten yönetişimin yeniden yapılanması devlet mekansallığının daha geniş kapsamlı dönüşümünün ortaya çıktığı anahtar bir politik-kurumsal mekanizma olarak yorumlanabilir. Şunu özellikle söylemeliyim ki ulusal devletler stratejik kentsel bölgelerde metropoliten kurumsal reformunu desteklemekteki rolleri ile işlevsel ve coğrafi olarak yeniden-şekillenmektedirler.

Bu kavga/mücadeleler ilk aşamada metropoliten yönetişimin çağdaş yükselişinin devlet mekansal örgütlenmesinin çeşit eğilim ve karşı-eğilimleriyle birbirine sınıldığı/geçtiği çeşitli yolları göz önüne alarak ortaya çıkabilir. İkinci aşamada metropoliten yönetişim reformunun (ulusal ve yerel) devletin yerel düzenleyici denemelerinin önceki

aşamalarıyla ilişkili yönetişim zafiyetleri ve kriz-eğilimlerini yönetmek için denemede bulunduğu yol/iz-bağımlı bir politik strateji olduğu yorumunu geliştirmeye çalışacağım.

METROPOLİTEN YÖNETİŞİM REFORMU VE DEVLETİN MEKANSAL OLARAK YENİDEN-ÖRGÜTLENMESİNİN YAPISAL ÖNEMİ

Son on yılda yoğun akademik ilgi devleti düzenleyici aktivitelerinin ulusal olarak ölçeklenmiş biçiminin merkezleşmesine ve devamında yeni ulusötesi ve ulusaltı düzenleyici ayarlamaların kristalleşmesine adanmıştır (Jessop, 1994; Ruggie, 1993; Sassen, 1996). Ancak politik alansallığın yerleşik Westphalian biçiminin altının kazındığına ilişkin dikkate değer kanıt olmasına rağmen (Anderson, 1996) bu gelişme bilinen ulusal devlet biçiminin erozyonu ve hatta ona bağlı şekilde ulusal devlet kapasitesinin zayıflaması il eş tutulmamalıdır. Tersine artan şekilde çok katlı politik mimari içinde çeşitli (önceden var olan veya yeni oluşturulan) kurumsal düzeylere doğru Fordist-Keynezci ulusal devletin bazı temel işlevlerinin yukarıyönlenmesi ve aşağıyönlenmesi olarak modern devletliğin yeniden-hiyerarşileştirilmesine tanık olduğumuz iddia edilebilir (Jessop, 2002). Post-Keynezci ulusal devlet sıkça ulusal ölçeğin hem altında hem de üstünde yeni düzenleyici arenalar, kurumsal biçimler ve yönetim ayarlamaları yaptıkları sürece devletin ölçeksel örgütlenişinin göreceleştirilmesini destekleyecektir. Bu eğilimler anında politik-ekonomik örgütlerin yerleşik ölçekleri arasındaki sınırları bulanıklaştıracak ve yarışan ekonomik ve politik güçler değişen uluslararası düzende yerleşmek için en uygun duruma baktıkları sürece yeni ölçeksel hiyerarşiler, ölçeklerarası ağlar ve ölçek-seçici politik stratejiler yaratacaklardır (Jessop, 2000:343).

Bu tartışmalar üzerine kurulu olarak bazı yazarların hipotezi şudur; post-Keynezci ulusal devlet çağdaş kapitalizm içinde alansal düzenlemelerin birçok çelişkili göreviyle (ekonomik kalkınma ve sosyal yeniden üretimi teşvik etmekten, sosyal-mekansal eşitlikleri yönetmek ve politik meşruiyeti devam ettirmeye) yüzleşmeyi denedikçe devletin mekansal seçiciliğinin niteliksel olarak yeni

biçimi kristalleşmektedir (Jones, 1997; Brenner vd. 2002). Ulusal ekonominin ve ulusal toplumun sosyal-ekonomik politikalar için değişmez arenalar olarak doğallaştırıldığı Keynezci refahçı ulusal devletin altını destekleyen devletin mekansal seçiciliğinin ulusalca odaklanılmış örüntüsünün tersine, bu yeni oluşan devletin mekansal seçiciliğinin küyerelleşmiş biçimi düzenleme projelerinin ve birikim stratejilerinin alanları olarak stratejik ulusaltı ekonomik bölgelerin ve ulusötesi ekonomik blokların yoğun olarak hedefe alınmasına neden olmaktadır (Martin ve Sunley, 1997; Swyngedouw, 1997). Mekansal Keynezciliğin savaş sonrası projesi endüstri ve nüfusun ulusal alanda adilce yayılmasını vurgularken, çağdaş küyerelleşmeciler rekabet rejimleri küresel şehir-bölgeler ve ana endüstriyel bölgeler gibi stratejik ulusaltı ekonomik mekanlarda emek gücünün, altyapı yatırımlarının ve endüstriyel kapasitelerin sistematik olarak yeniden-yoğunlaşmasına odaklanılmışlardır (Brenner, 1998; 2003). 1980'lerin başından beri, yerel ekonomik kalkınma için girişimci yaklaşımların harekete geçirilmesi devlet mekansallığının bu küyerelleşmesinin tüm Batı Avrupa'da ortaya çıkmasında yaygın olarak kullanılan bir politik-kurumsal mekanizmayı temsil etmektedir. Bu oluşan, hayli çelişkili politik düzenlemenin çerçevesi içinde ulusal-içi eşitsiz gelişme bundan böyle yeniden-dağıtıcı bölgesel politikalar ile giderilmesi gereken bir problem olarak değil ekonomik kalkınmanın yere veya alana-özgü stratejileri için coğrafi tabanlar olarak görülmektedir. Ulusal alansal mekanın bu yeniden-çalışılmayla ilişkili/bağlantılı olarak yerleşik devlet kurumsal yapısı her devlet alanında devlet müdahalesi için yeni ölçekler ve arenalar oluşturduğu sürece sürekli olarak yeniden-kurgulanmaktadır.

Bob Jessop'un devletin yeniden-örgütlenişine ilişkin çeşitli yazıları, devletin mekansal seçiciliğinin yeniden-ölçeklenmiş ve yeniden-alansallaşmış yeni oluşan biçimiyle ilişkili olarak metropoliten kurumsal reformunun bu en yeni dalgasını konumlandırmak için kullanışlı bir çerçeve sağlamaktadır. Jessop devletin yeniden-örgütlenişinin üç ana eğilimini (devletin uluslararasılaşması, devletin ulusalsızlaşması ve politik sistemin devletsizleşmesi) birbirinden ayırır. Birincisi devletin uluslararasılaşması, devlet eyleminin uluslararası bağlamının artan stratejik önemi ve uluslararası

Devletin uluslararasılaşmasına, o halde uluslararası zorlamaların yerli politika yönelimlerinde içselleştirilmesiyle eşlik edilmiş olunur. Bu da devletin kendi alan-sal etkinliği içinde küresel rekabete-debilirliği desteklemek için yersel politikaların çeşitli biçimlerine aktif şekilde katılmasına neden olmaktadır.

PLANLAMA
2006/1

bağlamın çok geniş fazladanalansal veya ulusötesi etkenler ve süreçlere doğru genişlemesi nedeniyle oluşur (Jessop, 1999a:391). İkincisi devletin ulusalsızlaşması, devlet işlevlerinin yukarı, aşağı ve dışa doğru politik-kurumsal örgütlenmelerin diğer düzeylerine doğru yeniden-eklenmesiyle olur ve dolayısıyla devletin geleneksel Fordist-Keynezci biçiminin sistematik yeniden-çalışılmasına neden olur (Jessop, 1999a: 387). Üçüncüsü devletsizleşme, devlet aygıtının (genellikle ulusal) resmi değişmez önceliğinden ekonomik ve sosyal ilişkilerin yönetiminde resmi, yarı-resmi ve gayri-resmi örgütler arasındaki paydaşlığın çeşitli düzey ve biçimdeki değişmez gerekliliğine doğru olan hareketi içermektedir (Jessop, 1999a: 389-390). Jessop'a göre bu eğilimlerin her biri 1970'lerin başındaki Keynezci refahçı ulusal devletin krizini takiben belirgin şekilde görünür olmuştur ve sonraki jeolojik-ekonomik bütünleşme etkisiyle birlikte hızlanmıştır.

Jessop (2000: 353-355) can alıcı şekilde şunu da vurgulamıştır ki bu üç eğilimin her biri devletin yeniden-örgütlenmesi karşı-eğilimiyle iç içe geçmiştir ve her ikisi de devletin sınıf baskınlığı ve birikim açısından önemini nitelendirmekte ve dönüştürmektedir: bu karşı-eğilimler eski örtüntünün bir yaşam mücadelesinden çok yeni eğilimlere reaksiyonlar olarak görülmelidir (Jessop, 1999b: 26). Devletin uluslararasılaşmasına, o halde uluslararası zorlamaların yerli politika yönelimlerinde içselleştirilmesiyle eşlik edilmiş olunur. Bu da devletin kendi alan-sal etkinliği içinde küresel rekabete-debilirliği desteklemek için yersel politikaların çeşitli biçimlerine aktif şekilde katılmasına neden olmaktadır. Devletin ulusalsızlaşması, devletin ölçeklerin eklenmesini ve bunlar arasındaki güç transferini kontrol ettiği ölçeklerarası stratejilerin yükselişiyle dengelenmiştir (Jessop, 2000: 353). Son olarak devletsizleşme, devletlerin kendi alan-sallıkları içindeki, farklı yönetim rejimleri, örgütlerarası ağlar, kamu-özel paydaşlığı ve yarı-resmi kurumsal biçimler arasında gittikçe artan karmaşık ilişkileri koordine etmek ve yönlendirmek için yönetim ötesi stratejilerin çoğalmasıyla birlikte gerçekleşmektedir (Jessop, 2000:354). Bu eğilim ve karşı eğilimler arasındaki oyunun altını çizmekle Jessop devletin yeniden-yapılanma sürecini bir devlet biçiminden diğerine lineer bir geçişten daha çok açık-uçlu, çelişkili ve diyalektik olarak temsil edebilmiştir.

Devletin yeniden-örgütlenişinin bu eğilim ve karşı eğilimlerinin temel unsurları Tablo1'de özetlenmiştir.

Bu bağlamda en önemlisi, Jessop'un devletin mekansal yeniden-örgütlenmesi açıklamasını içinde daha önce bahsedilen her bir eğilim ve karşı eğilimin eklenildiği ölçek-özgü örüntülere uyarlamış olmasıdır.

- Ulusal: Jessop devlet iktidarının ulusal ölçeğinin rolüne her bir eğilim ve onların karşı-eğilimleri için stratejik alan olarak bilhassa ince bir şekilde dikkat etmiştir. Çünkü ulusal ölçek Fordist-Keynezci dönem boyunca politik ekonomik düzenlemenin baskın düzeyi olarak hizmet etmiştir, aynı zamanda o son otuz yılda devlet yeniden-örgütlenişinin çeşitli eğilimlerinin etrafında ifade edildiği en temel kurumsal odak noktasıdır. Devamında yersel politika, ölçeklerarası yönetim ve meta-yönetişim karşı-eğilimi, ulusal ölçeğin birinciliği merkezsizleşmekte olsa bile, post-Keynezci ulusal devletin kendi politik-ekonomik yönetişim süreçlerine olan işlevsel önemlerini yeniden-uygulamaya çalıştıkları politik stratejiler olarak anlaşılabilir.

- Ulusötesi: Jessop (1999a; 1999b; 2000; 2002) çeşitli yerlerde şunu vurgulamıştır: ulusötesi ölçek her ne kadar ulusal ölçeğin stratejik ve işlevsel önemiyle örtüşmese de devlet yeniden-örgütlenmesinin tüm eğilim ve karşı eğilimleri için aynı şekilde önemli olmaya başlamıştır. O halde Avrupa Birliği gibi ulusötesi politik kurumlar devletin uluslararasılaşmasının, ulusalsızlaşmasının ve devletsizleşmesinin önemli bir dışavurumunu temsil ettiği kadar meta-yönetişim, ölçeklerarası idare ve yersel politikaların yeni biçimlerinin ifade edildiği anahtar kurumsal arenalardır.

- Ulusalı: son olarak Jessop'un (1998a; 1997b) girişimci şehir üzerine olan yazıları belli bir yere kadar yerel ve bölgesel ölçeğin devletin yeniden-örgütlenmesinin üç eğilimi için anahtar arenalar olduğunun altını çizmektedir. Yerel ve/ya bölgesel devlet kendi alan-sallığı içinde ekonomik büyümeyi canlandırmak için kendini yeniden-örgütlediği süreç aynı zamanda devletliğin devletsizleşmesi,

ulusalsızlaşması ve uluslararasılaşması için önemli şekilde katkıda bulunulacaktır.

Jessop'un devletin yeniden-örgütlenmesinin eğilim ve karşı-eğilimlerinin ölçeksel eklenmesi üzerine olan düşünceleri temelde devletliğin dönüştüğü çeşitli politika alanları, kurumsal arenaları ve mekansal yerleri göstermek için niyetlenilmiştir. Ancak Jessop'un kategorileri aynı zamanda 1970'ler sonrası dönemde devletin yeniden-ölçeklenmesi sürecinin evrimsel yörüngesini daha yakından incelemek için kullanışlı bir başlangıç noktası sunmaktadır. Devletin yeniden-örgütlenmesinin her bir eğilim ve karşı eğilimi özellikle bazı coğrafi ölçeklerde kristalleşme ve ölçek-özgü politik-ekonomik sonuçlar yaratma eğilimindedir ve ölçeksel seçiciliğin ayrı bir örüntüsü olarak tanımlanır. Bu tür ölçeksel seçicilik, farklı sosyal-alansal güçler kendi özel amaçları için devlet müdahalesinin biçimlerini ve devlet kurumlarının ölçeksel örgütlenmesini yeniden-kurgulamak için mücadele ettiği sürece devlet yeniden-örgütlenmesinin her eğilim ve karşı-eğilimi içinde ifade edilir ve sürekli olarak yeniden-ifade edilir. Bu bağlamda anahtar konu aşağıda özetlenen devletin yeniden-ölçeklenmesiyle ilişkili olarak düzenleyici aktivitelemlerin ulusaltı ölçeğinin evrilen yapısal konumudur. Söylenildiği üzere, Jessop'un ulusal devlet üzerine olan yazıları devlet mekansallığının yeniden-

örgütlenmesinin her bir eğilim ve karşı eğilimi için bir ortam ve bir aracı olarak rolünün altını çizmektedir. Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki yeni oluşan politik mekanların daha da farklılaşmış haritaları devletin mekansal yeniden-örgütlenmesinin her biri içindeki yerel yönetimlerin çelişen rolü incelenerek geliştirilebilir.

- Yersel politikanın ajanı olarak yerel devlet: son on beş yıldır kentsel girişimcilik üzerine gelişen yazına göre özellikle baskın yersel politikanın bir örneği olarak tüm Batı Avrupa yerel devletlerinin gelişmeci ve büyüme odaklı eylemlerini (Hall ve Hubbard, 1997) devletin uluslararasılaşmasına karşı-eğilimin yerelleşmiş güçlü bir dışavurumu olarak yorumlamak mantıklıdır.

- Ölçeklerarası yönetimin ajanı olarak şehirlerarası ağlar: bir çok yerel devlet artan şekilde ölçeklerarası yönetimin yeni biçimine dahil olmaktadır. Yerel yönetimlerin, ortak pratik ve ekonomik hedefleri desteklediği Eurocities ve Metrex gibi şehirlerarası ağ biçimlenmesi bu gelişmenin en temel örneklerini oluşturmaktadır. Ancak, devletin ulusalsızlaşması eğilimine karşıatak olarak niyetlenen ölçeklerarası yönetimin ulusal tabanlı biçiminin tersine, bu yerellerarası ağkurmanın yeni oluşan projeleri gerçekten sonrakini [yerellerarası ağkurmayı] yoğunlaştırabilir.

Tablo1. Çağdaş Kapitalizmde Devletin Mekansal Yeniden-Örgütlenmesinin Eğilim ve Karşı-Eğilimleri

Devletin mekansal yeniden-örgütlenmesinin eğilimleri	Devletin mekansal yeniden-örgütlenmesinin karşı-eğilimleri
<p>Politika rejimlerinin uluslararasılaşması</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulusal devlet politikaları, küresel ekonomik rekabetin varsayılan dışsal zorlamalarına uyumlaştırılmıştır. • Küresel yapısal rekabete-debilirlik, ulusal sosyal-ekonomik politikaların çeşitli biçimlerinin genel hedefi olarak geleneksel makroekonomik hedeflerin (tam istihdam gibi) yerini almaya başlamıştır. 	<p>...yersel politikaların yükselişi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Küresel zorlamalar artan şekilde ulusal ve ulusaltı kurumların söylemsel çerçevelerine ve politika paradigmalarına içselleşmiştir. • Alan-sal rekabete-debilirliğin desteklenmesi ve yersel politikaların diğer biçimleri çeşitli mekansal ölçeklerdeki devlet kuruluşları için artan şekilde belli bir hedef haline gelmiştir.
<p>Devletin ulusalsızlaşması</p> <ul style="list-style-type: none"> • Devlet iktidarı ulusötesi kurumsal biçimlere doğru yukarıyönlü ölçeklenmiş ve ulusaltı kurumsal biçimler doğru aşağıyönlü ölçeklenmiştir. • Politik-ekonomik yönetişimin ulusal ölçeği artan şekilde merkezsizleşmiş veya göreceleşmiştir. 	<p>...ölçeklerarası stratejilerin yükselişi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ulusötesi, ulusal ve ulusaltı ölçeklerdeki devlet kuruluşları ulusötesi aktörler üzerindeki düzenleyici kontrolleri yeniden-uygulamak ve politik-ekonomik örgütlenmenin farklı ölçekleri arasındaki ilişkiyi koordine etmek için uğraşmaktadır. • Devlet iktidarının mevcut düzeyleri arasındaki ölçeklerarası bağ yeniden ayarlanmış ve devlet stratejik ve/ya kriz-mağduru politik-ekonomik mekanlar içindeki ölçeklerarası koordinasyonun yeni biçimini sunar.
<p>Politik sistemin devletsizleşmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yönetişimin yeni biçimi, kamu-özel ortaklıkları ve örgütlerarası ağlar, alan-sal idare ve yönetimin geleneksel, hiyerarşik-bürokratik biçiminin yerine empoze edilmektedir. • Gayri-resmi ve yarı-resmi ajans veya aktörler çeşitli mekansal ölçeklerde çeşitli devlet işlevlerinin yerine getirilmesinde artan şekilde doğrudan roller almaktadırlar. 	<p>...meta-yönetişim stratejilerinin yükselişi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Devlet kurumları çeşitli mekansal ölçeklerde yönetişim sürecini koordine etme, kontrol etme ve yönlendirmenin yeni yollarını ortaya çıkarmaktadır. • Devletler artan şekilde kurumsal yörüngeleri ve yönetişim projelerinin araçlarını ilgilendiren gelişen çelişkiler için bir başvuru mekanı olarak hizmet etmek ve kamu-özel etkileşimi için temel kuralları sağlamak için uğraşmaktadırlar.

Kaynak: Jessop'tan (1998b; 1999a; 1999b; 2000; 2002) uyarlanmıştır.

Batı Avrupa yerel devletleri tarafından desteklenen yerel-liklerarası ağkurmanın çapraz biçimleri ulusalsızlaşma eğilimlerine bir tepkiyi ve devletin ulusalsızlaşmasının ölçüsel coğrafyalarının daha çok yeniden-canlandığı önemli bir mekanizmayı temsil etmektedir.

PLANLAMA
2006/1

Çünkü, ölçeklerarası yönetimin ulusal tabanlı biçimi, tam olarak (ulusalca) sınırlandırılan alansal etkinlik içindeki küresel, ulusötesi ve ulusal süreçlerin karşılıklı oyununu düzenlemeye yönelik stratejiler üzerine kurulurken; şehirlerarası bağlar, ulusötesi ölçüsel çemberler içinde yerellikler arası çapraz bağlar kurmak için genellikle komşuluk ölçüğine ve alanlara uğramadan geçmektedir (Jessop, 2001). Bu anlamda Batı Avrupa yerel devletleri tarafından desteklenen yerelliklerarası ağkurmanın çapraz biçimleri ulusalsızlaşma eğilimlerine bir tepkiyi ve devletin ulusalsızlaşmasının ölçüsel coğrafyalarının daha çok yeniden-canlandığı önemli bir mekanizmayı temsil etmektedir. Şehirlerarası ağların örnekleri belli bir noktaya kadar devlet ulusalsızlaşmasının sadece kurumsal aşağıölçeklenme ve yukarıölçeklenme dikey süreçleriyle değil aynı zamanda örgütlerarası işbirliği, koordinasyon ve coğrafi olarak ayrık, sürekliliği olmaya ölçek ve alanlardaki ittifak biçimlenmesinin yatay süreçleriyle ilerlediğinin altını çizmektedir.

• Yerleşmiş meta-yönetişim yokluğu: yerel yönetimler kamu-özel paydaşlığın çeşitli biçimlerinin kurulmasında ve dolayısıyla politik sistemin devletsizleşmesinde anahtar roller oynamalarına rağmen kendi etkinlik alanlarında meta-yönetişimin telafiedici biçimlerini desteklemekte önemli ölçüde aktif gözükmemektedirler. Şimdilerde meta-yönetişimle ilgili koordineetme, örgütleme ve görüntüleme/takipetme operasyonları, Avrupa Komisyonu gibi ulusötesi kurumsal biçimlerde ve ulusal devleti içeren yerelötesi ölçeklerde baskın şekilde yuva yapmış gibi görünmektedir.

Bu dikkatealışlar son on yıl içinde ana Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki metropoliten politik kurumların (yeniden)kurulmasını yorumlamak için devlet odaklı teorik bir taban sağlamaktadır. Çünkü yeni oluşan metropoliten politik biçimler ulusal hükümetlerin kurumsal, mali ve politik-ideolojik kapasitelerinden yoksun olsalar da, sadece uluslararasılaşma, ulusalsızlaşma ve devletsizleşme eğilimleri açısından değil, yersel politika, ölçeklerarası yönetim ve meta-yönetişim gibi karşı-eğilimlerin her biri için de önemli ölçüsel alanlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Metropoliten reform girişimleri, yoğunlaşmış küresel alansal rekabetin algılanan baskılarına bir bölgesel politik cevap oluşturdukları sürece devletin uluslararasılaşmasını ilerletmiş, politik-ekonomik düzenlemelerin ayrıcalıklı düzeyleri olarak ulusal alansallıktan ziyade şehir-bölgeleri destekledikleri sürece ulusalsızlaşmayı ilerletmiş ve temel bölgesel politikaların uygulanmasında kamu-özel paydaşlığı, koordinasyon ve yönetişimin yeni biçimlerinin kurulmasına genel olarak neden oldukları sürece de devletsizleşmeyi ilerletmiş olacaktır. Aynı zamanda, metropoliten politik kurumlar, devletin yeniden-yapılanmasının karşı-eğiliminin ilerletildiği önemli coğrafi alanlar olarak da ortaya çıkmaktadır.

• Yersel politikanın ajanı olarak metropoliten kurumlar: metropoliten reform girişimleri, uluslararası alansal rekabetin gözlenen zorlamalarını doğrudan yerel ve bölgesel politika gündeminde içselleştiren yersel politikanın yeni biçimleri için alanlar olarak şehir-bölgeleri desteklemiştir. Gördüğümüz gibi bu gelişme yerel ekonomik kalkınma politikalarının önceki biçimlerinin metropoliten ölçeğe taşınmasına neden olmuştur. Bu kurumsal yukarıölçeklenme projesi şehir ve yerelliklerden ziyade metropoliten bölgelerin yere-özgü rekabetçi avantajlarının korunabileceği en uygun alansal birimleri temsil ettiğinin beyanı/teyidi ve ekonomik kalkınmanın tamamıyla yerelci stratejilerinin eleştirisi üzerine kuruludur. Yersel politikaların metropolitenleşmesi sonucu, açıkça yoğunlaşan dış baskılar ve yerel piyasa zafiyetleri karşısında bölgesel ekonominin rekabetçi avantajlarını güçlendirmek için bir araç olarak doğrulanmış/meşrulaştırılmıştır.

• Ölçeklerarası yönetimin ajanı olarak metropoliten kurumlar: metropoliten reform girişimleri ölçeklerarası yönetimin yeni biçimlerinin geliştirileceği ana kurumsal arenalar olarak şehir-bölgeleri desteklemiştir. Yukarıda tartışıldığı gibi 1990'ların yeni metropoliten politik kurumları tek bir örgütsel çerçeve ile dışsal politik-ekonomik ilişkilerini koordine etmek ve bir yönetsel bölge içinde yönetsel birimler arasındaki rekabeti hafifletmeye niyetlenmiş düzenleyici stratejilerin ve reformların bir çok çeşidini gündeme getirmiş-

lerdir. Aynı zamanda metropoliten reformun yeni politikası Avrupa ve küresel ölçekteki bölgelerarası alansal rekabet projesini aktif şekilde destekliyor. Çağdaş metropoliten reform projesi bütünlük Avrupa ekonomisi içindeki yerlerarası ilişkiyi destekleyen rekabetçi etkileşimi yönetmek ve yeni bölgeselleşmiş ölçüsel sabitlikleri koruma girişimi olarak anlaşılabilir. Bu amaç için şehir-bölgeler, işbirliği, yönetsel koordinasyon, gömülü firmalar ve sosyal-mekansal dayanışmanın içsel ortamı ve saldırgan alansal rekabet, yönetimler arası hoşgörüsüzlük, hareketli sermaye akışları ve serbest piyasa ilişkilerinin dışsal mekanı arasında temel kurumsal eksen olarak harekete geçirilmektedir. Kentsel bölge içindeki işbirlikçi ve yarışmacı ilişkiler arasındaki karşılıklı etkileşim (yeniden)ayrılarak metropoliten politik kurumlar o halde görece düzenlenmemiş yerelliklerarası rekabetin önceki biçimleri ile ilişkilendirilmiş alanları geri alımı, çelişkileri ve çatışmaları hafifletmek için bir araç olarak görülebilir.

• Meta-yönetişimin ajanları olarak metropoliten kurumlar: Batı Avrupa'daki metropoliten yönetişime ilişkin geliştirilmiş yeni yaklaşımlar meta-yönetişim için yeni devlet kapasitelerinin inşa edildiği önemli kurumsal ortam olarak görülebilir. 1980'ler boyunca yerel ekonomik girişimlerin harekete geçirilmesi genel olarak çeşitli özel ve yarı-resmi aktör ve örgütlere otorite transferine neden olmuştur. Tersine, 1990'ların metropoliten reform projesi bir çok durumda, bölgesel ekonomik yönetişimi destekleyen enformel yönetim ağları, gönüllü kuruluşlar ve kamu-özel paydaşlığı üzerindeki düzenleyici koordinasyonun bazı özelliklerini sürdürmek için ulusal ve yerel devlet kuruluşları tarafından yapılan denemeleri temsil etmektedir. Bu anlamda, yeni metropoliten kurumsal reformu politikası kısmi olarak post-Keynesci devlet küçülmesinin ilk aşamalarındaki birçok Batı Avrupa kentsel bölgesinde hasıl olan/gelişen politik otoritenin artan ayrışmacı ve farklılaşmasına stratejik ulusal tepki olarak görülebilir. Bu gibi durumlarda, metropoliten yönetim reformunun amacı bölgesel ölçekte devlet-baskın kurumsal çerçeve içinde gayri-resmi ve yarı-resmi aktör ve örgütleri kendi akti-

viterlerini kontrol etmeleri için zorlamaktır. Meta-yönetişim politikası ana şehir-bölgeler içinde çeşitli politik-kurumsal sonuçlar doğurmasına ve farklı biçimlerde yorumlanmasına rağmen, bu konu 1990'ların başından beri tüm Batı Avrupa kentsel sisteminde artan şekilde önemli roller oynamaktadır.

Devletin yeniden-örgütlenmesinin her bir eğilim ve karşı-eğilimi ile ilişkili olarak yayılan ölçüsel seçiciliklerin bu genel kavramsallaştırılması Tablo2'de özetlenmiştir. Şu ivedi şekilde vurgulanmalıdır ki; devletin yeniden-örgütlenmesinin eğilim ve karşı-eğilimlerinin bu temsili belli Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki metropoliten reform girişimlerinin zamanlamasını, kurumsal şeklini veya politik biçimini açıklamak için geliştirilmemiştir. Onun amacı, daha çok, genel anlamda Batı Avrupa'daki devlet mekansallığının ölçek-özgü dönüşümü ile iç içe geçmiş metropoliten reform girişimlerinin bazı yollarını anlatmak/resmetmektir.

DEVLETİN MEKANSAL ÖRGÜTLENMESİNİN STRATEJİK ÖNEMİ: KENTSEL GİRİŞİMCİLİĞİN KRİZ-EĞİLİMİ

Yukarıda geliştirilen yapısal perspektif Batı Avrupa'daki çağdaş metropoliten reform girişimlerini devletin mekansal örgütlenişinin daha geniş eğilim ve karşı-eğilimlerine bağlayan başlangıç tabanını oluşturur. Bu bakış açısına göre, metropoliten kurumlar Avrupa'da devlet mekanının temel yeniden-örgütlenmesinin geliştiği anahtar arenaları oluşturur. Ancak, daha önce de vurgulandığı gibi, bu yapısal perspektif metropoliten kurumsal reformunun güncel dalgasının kısmi açıklamasından daha fazlasını sunmaz çünkü o, kendi içinde, metropoliten reform girişimlerinin geliştiği ulusal ve yerel olarak özgün biçimleri veya bu tür reformların desteklediği kısmi politik stratejileri tam olarak aydınlatamaz.

Bu tür konuları açıklamak için, ana kentsel bölgelerde oyunun kurallarını yeniden-tanımlamak ve üzerinde hareket edilen zemini yeniden-tasarlamak için baskın sosyal-politik güçlerin denemede bulunduğu stratejik tercih ve iz-şekillenmelerinin önemi açıklanmalıdır (Nielson vd., 1995: 6-7). Bu bakış açısına göre, metropoliten yönetim düzenlemeleri, kentsel ve bölgesel mekanların

Çağdaş metropoliten reform projesi bütünlük Avrupa ekonomisi içindeki yerlerarası ilişkiyi destekleyen rekabetçi etkileşimi yönetmek ve yeni bölgeselleşmiş ölçüsel sabitlikleri koruma girişimi olarak anlaşılabilir.

PLANLAMA
2006/1

kurumsal altyapısını yeniden-kurgulamayı amaçlayan iz-şekillendiren politik stratejilerin ürünü olarak görülebilir. Devletin mekansal ve ölçeksel yapısının kurgusuna odaklanan politik stratejilerin, belli bir alansal etki içinde kalması sermayenin ayarlanması (Cox, 1990), baskınlık ve sömürünün yerel ilişkilerinin dönüşümü (Swyngedouw, 1996), bölüşümsel düzenlemelerin sosyal ve/ya coğrafi olarak yeniden-yapılanması ve ulusal, bölgesel ve yerel ekonominin tarihsel ve coğrafi olarak özgün kriz-eğilimi ve çelişkilerini (Hudson 1989, Eisenschitz ve Gough, 1996) içeren politik-ekonomik projelerin farklı yönlerine yönelebilir.

En önemlisi, bu tür politik stratejiler, yeni kurumsal mekanların işlendiği/şekillendiği boş zeminler üzerinde doğmazlar, daha çok, devlet mekansal örgütlenmesinin ve düzenleyici eylemlerinin önceki örüntüsünden miras kalan halihazırda parçalanmış ve eşitsiz gelişmiş politik coğrafyaya gömülüdürler (MacLeod ve Goodwin, 1999). O halde, yeni devlet mekanları ne yapısal tanımlamaçılığın basit mantığı ile ne de anlık gönüllülük ile değil daha çok devlet kurumlarının ve düzenleyici projelerin sürekli evrilen içsel olarak farklılaşan biçimi içinde (oluşan) mekansal stratejiler ve (oluşmuş) mekansal yapıların karşılıklı dönüşen evrimi ile üretilmektedir (Brenner, yayınlanacak). Yerleşik kurumsal peyzaj ile oluşan düzenleyici projelerin bu çelişkili etkileşimi devletin mekansal yapılanması süreci olarak tanımlanabilir (MacLeod, 1999'a bknz.). son on yılda ana Batı Avrupa şehir-bölgelerinde kristalleşen yeniden-ölçeklenmiş düzenleyici coğrafyalar çeşitli mekansal ölçeklerdeki düzenleyici ayarlamaları yeniden-yapılandırmak için tasarlanmış gelişen politik stratejiler ve yerleşik kurumsal peyzajın etkileşimi ile biçimlenmektedir (Peck, 1998'e ve MacKinnan, 2001'e bknz.).

Çağdaş Batı Avrupa metropoliten bölgeler örneğinde, mevcut kurumsal peyzaj anında

- endüstriyel gelişmenin bağlamsal olarak özgün kurgusundan, devletin alansal örgütlenişinden ve Fordist-Keynezci dönemden kalma politik-ekonomik düzenlemeler ile
- kriz biçiminin bağlamsal olarak özgün örüntüsünden, kurumsal yeniden-yapılanmadan ve Fordist-Keynezci gelişme rejiminin yok olmasını takip eden 1970'ler sonrasındaki

dönemde kristalleşmiş politik mücadeleden türemektedir (Lipietz, 1994).

Metropoliten yönetim reformunun bu örneğinin yerleşik kurumsal peyzajdan bir radikal kopuş mu yoksa bir parçacıl uyum mu olduğu belli bir kentsel bölgedeki iz-şekillendiren sosyal güçlerce varılan/kazanılan serbestlik derecesine bağlıdır. Bu nedenle, devletin mekansal yapılanma sürecinin sonucu ileri derecede tahmin edilemez ve zorunlu şekilde yere veya alana-özüğü biçimlerde değerlendirilemez. Ancak, birikim stratejileri, yeniden-dağıtım stratejileri ve devlet stratejileri gibi metropoliten kurumsal reformunun şimdiki haliyle ilişkili politik stratejilerin üç ana şeklini tarif etmek mümkündür.

1. Birikim stratejileri:

Metropoliten kurumsal yeniden-yapılanma kentsel bölgelerde ekonomik kalkınmanın belli bir modelini kurmaya/yerleştirmeye çalışan birikim stratejileri için bir arena olabilir. Bu metropoliten birikim stratejileri bir bölgesel ekonomide yatırım maliyetlerini azaltıp dolayısıyla hareketli sermayeyi cezp etmeye uğraşabilir; değiştirilemez ve yere-özüğü yersel avantajlar yaratıp dolayısıyla bir bölge ekonomisindeki sermayenin gömülülüğünü genişletmeyi deneyebilir; veya sonraki gündemlerin farklı bir harmanını desteklemek için çalışabilir. Bir çok Avrupa şehir-bölgesinde birikim stratejileri görece olarak başlangıç düzeyinde kalsa da metropoliten politik reformlarıyla ilgili güncel tartışmalarda merkezi rol oynamaktadır. Lille, Lyon, Stuttgart ve Copenhagen örneklerinde özellikle metropoliten düzenleme reformu son on beş yıldır bölgesel ölçekte birikim stratejilerinin kurumsallaşmasına ve eklenmesine önemli ölçüde katkı sağlamış gibi görünmektedir.

2. Yeniden-dağıtım stratejileri:

Metropoliten kurumsal yeniden-yapılanma bir kentsel bölgede büyüme ile yeniden-dağıtım arasındaki sosyal ve coğrafi dengeyi yeniden-ayarlamak için uğraşan yeniden-dağıtım stratejileri için bir arena haline gelebilir. Bu tür metropoliten yeniden-dağıtım stratejileri, eski endüstriyel kasabalara ve mali olarak çökmüş şehir merkezlerine vergi gelirlerini yeniden-yönlendirmek için yeni mali politikalar kadar bölgesel ekonomik yapılanmanın işlevsiz etkilerini yönetmek için yeni sosyal ve ekonomik politikaların gündeme gelmesine yol

açabilir. Yeniden-dağıtım ve büyüme arasındaki gerilim bir biçimde yaklaşık tüm çağdaş şehir-bölgede mevcut iken, genellikle ulusal, bölgesel veya yerel ekonomi içindeki yeniden-dağıtım merkezli alansal ittifakların eylemleri yüzünden bazı özel koşullar altında politikleşir. Alansal eşitliğe ve bölgeci mali yeniden-dağıtım stratejileri metropoliten kurumsal reformu üzerine güncel Alman tartışmalarında kısmen önemli roller oynamaktadır.

3. Devlet Stratejileri

Son olarak metropoliten kurumsal yeniden-yapılanma, kentsel bölge içindeki özel birikim stratejilerini, kurumsal düzenlemeleri, düzenleyici müdahalelerin örüntüsünü ve örgütlerarası koordinasyonun biçimini şekillendirmek için uğraşan devlet stratejileri için bir arena olabilir. Bu tür metropoliten düzeydeki devlet stratejileri yerel ve bölgesel ekonomik politikaların yeniden-yönelimine, mevcut devlet kurumları içindeki düzenleyici görevlerin, yüklerin ve sorumlulukların paylaşımının yeniden-örgütlenmesine ve bazı durumlarda bölgesel ekonomik yönetişimin özel

yönlerine doğru yönelmiş düzenleyici organların ve tamamıyla yeni devlet ajanlarının yaratılmasına yol açabilir.

Bu dikkatealılardan çıkan ana soru; ister birikime, yeniden-dağıtıma, devlet kapasitesinin uyumlulaştırılmasına ister diğer amaçlara yönelsin neden politik stratejiler tüm Avrupa'da metropoliten ölçekte yaygın şekilde kristalleşmiştir. Önceki tartışmalar nasıl metropoliten bölgelerin devletin yeniden-örgütlenmesinin çeşitli daha geniş kapsamlı eğilim ve karşı eğilimlerinin ifade edildiği kurumsal arenalara dönüşünü açıklamıştır. Ancak daha önce not edildiği gibi metropoliten reform girişimleri devletin mekansal yeniden-örgütlenmesindeki bu dinamığe katkılarındaki rollerine referansla tam olarak açıklanamaz: bu eğilim ve karşı-eğilimlerin ortaya çıkan ölçeksel seçiciliği yukarıda taslağı çizilen politik strateji çeşitlerinin nedeni değil, sonuçlarıdır. Metropoliten reform girişimlerinin çağdaş dirilişinin daha bütünsel bir açıklaması 1970'lerin başından beri tüm Batı Avrupa'da hasıl olan devletin mekansal yeniden-yapılanmasının iz-bağımlı sürecine sonrakini ilişkilendirerek geliştirilebilir.

Tablo2. Devletin yeniden-örgütlenmesinin eğilim ve karşı-eğilimleri: ulusal ve ulusal ölçeklerde ölçeksel seçiciliğinin genel bir temsili

	Ulusal	Yerel	Bölgesel metropoliten
*Politika rejimlerinin uluslararasılaşması	*Ulusal devletler, yerel yönetimler ve bölgesel metropoliten kurumlar yerleşik politika repertuarlarını yeni küresel rekabete baskılara karşı uyumlulaştırmaları için zorlanmaktadır: uluslararası bağlam devletin kurumsal örgütlenmesinin her ölçeğindeki politika biçimlenmesi için temel düzlem olarak yapısal önem kazanmıştır.		
*...ve yersel politikaların yükselişi	*Ulusal devletler, girişimci yerel devletler ve yeni (yeniden)kurulan rekabet-odaklı metropoliten yönetim, alansal rekabete, yerel rekabete, yer-pazarlamaya ve sermaye yatırımlarını iç çekmeye yönelik yeni politika biçimleri ile küresel ekonomik zorlamaları içselleştirmektedir.		
*Devletin ulusalsızlaşması	*Ulusal devlet çeşitli düzenleyici görev ve kapasitelerini aşağıölçekli ve yukarıölçekli devlet iktidarının diğer katmanlarına transfer etmiştir; yönetimlerarası ilişkiler anahtar politika gündemlerinin uygulanmasında ulusal devlet aygıtlarına (beldesel / bölgesel yönetimler ve metropoliten ajanları içermektedir) öncelik vermek için yeniden-ayarılanmıştır; stratejilerinin biçimlenmesinde ve uygulanmasında daha önemli roller edinmişlerdir.		
*...ve ölçeklerarası stratejilerin yükselişi	*Ulusal devlet, politik-ekonomik örgütlenmenin ulusal ve ulusötesi ölçekleri arasındaki ilişkiler üzerinde (yeniden)kontrol iddia etmeyi deneyecek ve etkinlik alanının içinde ve ötesinde ölçeklerarası koordinasyonun yeni biçimini yerleştirecektir.	*Yerel devletler ortak politik-ekonomik hedeflere ulaşmak için belediye-yerel işbirliğinin yeni çapraz veya yatay biçimini destekleyeceklerdir: örnekler METREX ve EUROCITIES'i içermektedir.	*Metropoliten kurumlar mevcut yönetsel birimler arasındaki bölgeci rekabete hafifletmek, bir şehir-bölgeyi sermayenin ulusötesi döngülerinde stratejik olarak konumlandırmak ve bir şehir-bölgenin politik-ekonomik örgütlenmesinin bölgeötesi ölçeklerle ilişkisini koordine etmek için yeniden-kurulmuştur.
*Politik sistemin devletsizleşmesi	*Ulusal devlet, girişimci yerel devlet ve yeni (yeniden)kurulan rekabet odaklı metropoliten yönetimler temel devlet işlevlerini yerine getirmek için gayri-resmi, yarı-resmi ajanlar ile işbirliği, koordinasyon ve paydaşlığın yeni biçimlerini kurarlar; yeni kamu-özel etkileşiminin genellikle enformel biçimi, örgütlerarası ağ kurma ve yönetim, devlet iktidarının mevcut ölçeklerinde olduğu kadar iyi şekilde devletin düzenleyici aktivitelerinin yeni kurulmuş ölçeklerinde de kurulur.		
*meta-yönetişim stratejilerinin yükselişi	*Ulusal devlet ulusal alan içindeki çeşitli ölçeklerdeki kamu-özel paydaşlığı ve yönetişimin diğer enformel sistemleri arasındaki ilişkileri düzenleme, koordine etme ve yönlendirmede anahtar roller elde etmektedir.	*Yerel devletler meta-yönetişim işlevlerinden yoksundurlar.	*Metropoliten kurumlar kentsel bölge içinde kamu-özel paydaşlığını, gönüllü kuruluşları ve yönetişimin diğer enformel sistemlerini düzenleme, koordine etme ve yönlendirmede artan şekilde önemli roller elde etmektedirler.

Yukarıda not edildiği gibi, 1970'lerdeki Kuzey Atlantik Fordizmi'nin krizini takiben, Batı Avrupa ulusal devletleri özellikle ana kentsel bölgelerin ulusaltı ölçeğinde tüm alanlarında yerleşik düzenleyici peyzajı yeniden-örgütlemeye başlamışlardır. Ulusal devletler sistematik olarak Keynezci refahçılığın yerel altyapısını zayıflatmışlar ve yerel ekonomik yönetim için yeni rekabetçilik-odaklı biçimini empoze etmeyi denemişlerdir. Geleneksel telafiedici bölgesel politikalar yok edilmiş veya zayıflamış, bu arada, ulusal yönetimlerarası sistem, mali düzenlemeler ve refah düzenlemeleri yerel yönetimleri piyasa güdümlü yerel ekonomik kalkınma ve diğer yer-pazarlayıcı girişimlere daha doğrudan katılmalarını zorlamak için yeniden-ayarlanmıştır (Mayer, 1992; Harding, 1997). Yerel devletler kendi etkinlik alanları içinde iç büyümeyi, yerel ekonomik gelişmeyi ve alansal rekabeti desteklemek için karşıt projelere aktif şekilde başladıkça, girişimci şehirler sonuçta tüm Avrupa'da çoğalmıştır (Parkinson, 1991; Cheshire ve Gordan, 1995).

1980'lerde bu tür girişimci yerel politikalar devlet düzenlemelerinin yerleşik peyzajı üzerinde önemli hatta eşitsiz ve çelişkili etkilerde bulunmuştur. Özeld, yerel ekonomik girişimlerin çoğalması sonuçta sosyal harcamalar yerine özel sermaye birikimini desteklemek için kamu kaynaklarının yönlendirilmesi/kullanılması ve şehirlerin sağlığı ve o şehirlerde oturanların iyiliğine olan daha önemli uzun-erimli yatırımlar yerine kısa erimli kazanımların cesaretlendirilmesi yönündeki genel eğilime neden olan Batı Avrupa şehirleri arasındaki alansal rekabetin 0-toplamlı biçimini desteklemiştir (Leither ve Shappard, 1997:305). Sonuçta 1980'lerin yerel ekonomik kalkınma stratejileri eşitsiz mekansal gelişmeyi yoğunlaştırmaya, sosyal servis sunumunda sona doğru olan bir yarışta desteklemeye, ulusal kentsel hiyerarşideki azalmış eşitsizlikleri kuvvetlendirmeye veya arttırmaya ve ulusal alansallık içindeki çeşitli ölçeklerdeki politik çelişkinin yeni kusur-çizgilerini yaratmaya niyetlenmiştir (Eisenschitz ve Gough, 1993). Bazı şehirler girişimci kentsel politikaların görece erken uygulanmasıyla kısa erimli rekabetçi avantajlar elde etmeyi becerse de, bu tür avantajlar genel olarak kentsel girişimcilik daha geniş şekilde yayıldıkça yok olmuştur (Leitner ve Sheppard, 1997:303). Bu dönem boyunca içsel yerel ekonomik kalkınmanın

yere-özgü stratejilerinin çoğalması ulusal ve yerel devlet kurumları içinde çeşitli düzenleme kusurları, yönetim zafiyetleri ve koordinasyon problemlerini arttırmıştır. Çünkü girişimci yerel politikalar, genel ulusal politika çerçevesi içinde yerleşen ulusaltı gelişme girişimleri ve rekabet stratejileri için yeni kurumsal mekanizmalar yerleştirmeden devletin düzenleyici aktivitelerinin coğrafi farklılaşmasını geliştirmiş/büyütmüş ve devlet kurumlarının işlevsel bütünlüğünün ve örgütsel ahenginin altını oymaya niyetlenmişlerdir. Eşitsiz gelişmenin, sosyal-mekansal eşitsizliklerin ve yerlerarası rekabetin ulusal alan içinde yoğunlaşması, ulusal nüfusun önemli bir bölümü için yaşam şansını ciddi biçimde kötüleştirilmiş ve dolayısıyla ulusal hükümet için önemli olan meşruluk problemini tetiklemiştir (Eisenschitz ve Gough, 1996; 1998).

1990'lardaki metropoliten reform girişimlerinin canlanması, önceki on yılda geçerli olan yerel ekonomik yönetişime girişimci yaklaşımlarla ilişkilendirilen politika başarısızlıklarına, koordinasyon problemlerine, kurumsal yerdeğiştirmelere ve kriz-eğilimine politik yanıtların bir araya gelmesi olarak kavramsallaştırılabilir. Bu tür metropoliten politik stratejiler, devletin kurumsal yeniden-yapılanmasının yörüngesini yeniden-şekillendirmek için karşıt sosyal güçler, politik koalisyonlar ve alansal ittifaklar mücadele ettiği sürece kurumsal öğrenme, olanak keşifleri ve ince tasarımların birleşik etkisi ile doğar. Bu bakış açısına göre, yersel politikanın, ölçeklerarası yönetimin ve meta-yönetişimin artan metropolitenleşmesi, kentsel girişimcilik ve yerel düzenleyici gerilemenin 0-toplamlı geleneksel biçiminin yıkıcı yan etkilerini hafifletmek için tasarlanmış çeşitli bitişik/komşu mekanizmaları kurarken ulusaltı ekonomik kalkınma politikalarını güçlendirmek için geliştirilen yerele-özgü stratejilerden kaynaklanmaktadır. Metropoliten politik reformunun birçok stratejisi yerel ve bölgesel ekonomik kalkınma amacına ayrıcalık tanımaya devam etmekte iken, ekonomik canlanmaya/yenilenmeye yerelci yaklaşımlarla ilişkili ana düzenleyici kusurların bazılarını dikkat çekmeyi denemektedir. Metropoliten reformcuların bölge genelindeki işbirliği, yerlerarası politika koordinasyonu, ölçeklerarası yönetim ve meta-yönetişimle ilgili yaygın ilgileri post-Keynezci dönemdeki devletin mekansal yeniden yapılanmasının bu eğilimlerine referansla açıklanabilir.

Daha da fazlası, bu yorum şunu önermektedir; metropoliten reform stratejilerinin politik biçimi ve kurumsal şekli sadece ulusal bağlama göre değil, son yirmi yıldır kullanılan yerel ekonomik kalkınma politikalarının özgün çeşidiyle ilişkili olarak da değişmektedir. Diğer bir deyişle, metropoliten kurumsal değişimin iz-bağımlı karakteri sadece ulusal devlet düzenlemelerinin yerleşik peyzajının etkilerinden değil Kuzey Atlantik Fordizmi'nin yok oluşunu takiben uygulanan kriz-yönetim stratejileri ve yerel ekonomik kalkınma politikalarının kalıtlarından kaynaklanmaktadır. Çünkü, yarattıkları bağlamsal olarak özgün sosyal-mekansal yer değiştirmeler ve bu yerel politikaların yöresel sınırlılıklarına bağlı olarak "kentsel problemlere metropoliten çözümler" için önerilen ihtiyaç, her bir ulusal alan içindeki baskın politik ekonomik güçlerce anlaşılmuş, politikleştirilmiş ve üzerinde oynanmıştır. O halde, farklı ulusal ve yerel bağlamdaki yerel ekonomik girişimlerin çelişkili kalıtları metropoliten kurumsal reformun sistematik karşılaştırmalı bir çalışmasında detaylı bir ilgiyi hak etmektedir.

Ancak, şu vurgulanmalıdır ki; yeni kurulan metropoliten düzenleyici çerçeve genel olarak girişimci kentsel yönetişimin önceki biçimiyle ilişkilendirilen kriz-eğilimini çözmekten ziyade içselleştirmektedir. Yukarıda iddia edildiği gibi Batı Avrupa genelindeki metropoliten reform girişimlerinin ortak paydası onların ekonomik kalkınmanın yeni biçimlerinin harekete geçirileceği ayrıcalıklı arenalar olarak metropoliten ölçeği desteklemelidir. Her bir ulusal bağlamda, devletin kurumsal yapısının bölgesel olarak odaklanmış yeniden-ölçeklenmesi ve düzenleyici müdahalelerin biçimi çeşitli iç gerilimler ve bu amaçlara ulaşmak için gerekli metropoliten politik kurumların kapasitelerinin sistematik olarak altını oyan kriz-eğilimleriyle yüküldür.

Birincisi, özellikle güçlü sosyal ve ekonomik çıkar grupları devletin alansal örgütlenişinin mevcut düzeylerine sıkıca bağlı olduğu zaman, metropoliten devlet yeniden ölçeklenmesi projesi etkinlik alanı sınırları, kurumsal kapasite, demokratik hesapverebilirlik, mali dengeler ve yönetimlerarası bağlantılar gibi konularda ilgili karşıt sınıflar, politik koalisyonlar ve alansal ittifaklar arasında yoğun mücadeleler yaratır. İlişkili olarak, metropoliten politik örgütlenmenin yeni çerçevesi başarılı şekilde kurulsa bile, çeşitli

çözümlememiş gerilimler kendi etkinlik alanları içindeki ekonomik kalkınmanın yere-özgü stratejilerini destekleyen projelere sızacaktır. Birçok Batı Avrupa şehir-bölgesinde bölgesel farklılıkları artırma gündemi düzenlemelerin azaltılması ve sermayeye doğrudan yardım yoluyla üretim maliyetlerini azaltma ihtiyacıyla doğrudan gerilimli bir konumda durmaktadır. Bu arada, bölgesel kurumsal esnekliği genişletme projesi, bölgesel ve ulusal hükümetleri kapsayan devletin yüksek katmanları tarafından devamlı mali yardım ve yönetsel koordinasyon ihtiyacıyla doğrudan gerilimli bir konumda durmaktadır. Bir kentsel bölge içinde karşıt düzenleyici öncelikler arasında oluşan özel denge öyleyse çeşitli mekansal ölçeklerdeki yoğun sosyal-politik mücadelenin ayımsıdır (Jones, 2001).

İkincisi, çağdaş yerel ve bölgesel ekonomileri istila eden kriz-eğilimini yönetmek için yeni kurulan politik kurumların kapasiteleri oldukça problematik durmaktadır. Gerçekten ekonomik kalkınma politikalarına bir çok çağdaş metropoliten yaklaşım öncekinin ekonomik canlanmaya yerelci yaklaşımlarının sınırlarını daha geniş şehir-bölge mekansal ölçeğine genişletirler. Çünkü şimdiki piyasa güdümlü biçimlerde metropoliten politik kurumlar, aynen, ulusîçi sosyal-mekansal eşitsizlikleri, eşitsiz gelişmeyi ve mekanlararası rekabeti yoğunlaştırma eğiliminde ve dolayısıyla sürdürülebilir ekonomik gelişmenin alansal koşullarının altını oymaktadır. Daha da fazlası, ölçeklerarası koordinasyon ve meta-yönetişimin problemlerine olan açık ilgilerine rağmen metropoliten politik kurumlar kendi başlarına, yaygın yönetim zafiyetlerini, düzenleme hatalarını ve kamu fonlarının çok sayıdaki ulusaltı girişimci inisiyatif arasında daha az biçimde dağıtıldığında hasıl olan meşruiyet problemini çözemez. 1990'larda tüm Batı Avrupa şehir-bölgelerinde gelişen metropoliten politik kurumlar o halde serbest mekanlararası rekabet, eşitsiz gelişme, yönetimlerarası koordinasyon ve önceki dönemin girişimci kentsel politikasına eşlik eden politik meşruiyet problemlerini hafifletmekten ziyade arttırmaktadır.

Ama çağdaş Batı Avrupa şehir-bölgelerindeki yöresel kriz-eğilimine çözüm olarak metropoliten reform girişimlerinin sınırları ne olursa olsun şunu iddia edebilirim ki, tüm Batı Avrupa'da devlet iktidarının ulusal ve ulusaltı coğrafyalarının yeniden-tanımlanmasında son on yıl içinde anahtar

Şimdiki piyasa güdümlü biçimlerde metropoliten politik kurumlar, aynen, ulusîçi sosyal-mekansal eşitsizlikleri, eşitsiz gelişmeyi ve mekanlararası rekabeti yoğunlaştırma eğiliminde ve dolayısıyla sürdürülebilir ekonomik gelişmenin alansal koşullarının altını oymaktadır.

rol oynamıştır. Özellikle metropoliten politik kurumların canlanması, 1970'lerin sonundan itibaren birçok Batı Avrupa ülkesindeki mekansal Keynezçiliğin çökmesinden buyana gelişen devlet düzenlemelerinin peyzajını niteliksek olarak değiştirmiştir. 1970'ler ve 1980'lerdeki yerel ekonomik politikalara girişimci yaklaşımların çoğalması savaş sonrası Keynezci refahçı ulusal devletle ilişkili ulusal olarak odaklanılmış düzenleyici coğrafyaların ilk yeniden-ölçeklenmesine neden olsa da, devletin yeniden-ölçeklenmesinin sonraki dalgası 1990'ların metropoliten reform projesi ile meydana gelmiştir. Bu, sonuçta, Kuzey Atlantik Fordizmi'nin krizini takiben Batı Avrupa ulusal devletlerinde kurulmuş parçalı düzenleme coğrafyalarının göze çarpan evrimsel değişimini yaratır. Tablo3 Fordist-Keynezci dönemden beri Batı Avrupa'da kentsel ve bölgesel yönetişimin farklı biçimlerinin devletin mekansal seçiciliğinin evrilen biçimiyle örtüşme biçiminin taslağını sunmaktadır.

Bu amaç için gerekli nokta sudur; kentsel bölgeler yerleşik düzenleyici coğrafyalar arasında çelişkili, çokölçekli, etkileşimlerin ve yeni politik stratejilerin oluştuğu önemli bir kurumsal arenayı temsil eder. Devlet kurumlarının evrilen mekansal ve ölçeksel seçiciliği sonuçta çeşitli coğrafi ölçeklerde yeni düzenleyici projelerin harekete geçebileceği politik mekanın görece sabit ve durağan iskelesini sunan bu süregiden etkileşimin bir sonucunu temsil eder. Yeni kurulan metropoliten politik kurumlarla ilişkili düzenleyici eksikler o halde aynı şekilde daha çok düzenleyici deneme ve devlet mekansal yapılanmasının yeni raunduna neden olacak politik stratejiler ve mekansal olarak seçici düzenleyici yanıtların yeni raundunu yaratacaktır.

SON YORUMLAR: DEVLETİN MEKANSAL YAPILANMASININ YOLLARI

Kısaca temel soru devletin küreselleştiği mi yoksa yerelleştiği mi değil ama daha çok hangi tür mücadeleler kimin tarafından sürdürülmekte ve küyerelleşmeye doğru devletin yeniden-ölçeklenmesi sosyal-mekansal güç geometrisindeki görece kaymayı nasıl üretiyor ve yansıtıyor (Swyngedouw, 1997:159).

Bu makale şunu önermektedir: her şeyin ötesinde bölgesel ekonomik kalkınma önceliğine odaklanan

metropoliten reform girişimlerinin yeniden-canlanması tüm Batı Avrupa'da ana şehir-bölgelerde 1990'ların başından beri oluşmaktadır. Yeni bölgecilik üzerine olan güncel tartışmalara eleştirel katılımla birlikte yeni metropoliten reform girişimlerinin devlet-odaklı teorik yorumunun temel unsurlarının taslağını çizdim. Metropoliten reform girişimleri güçlü biçimde devletin alansal örgütlenmesinin mevcut çerçevesiyle koşullanmalarına rağmen, bu çerçevelerin yeniden-alansallaştığı ve yeniden ölçeklendiği önemli politik mekanizmaları temsil etmektedirler. Bu yeniden-ölçeklenmiş ulusal devletin kurumsal biçim ve işlevleri savaş sonrası dönemin Keynezci refahçı ulusal devletle ilişkili olanlarından niteliksel olarak farklı olmasına rağmen, şunu öneririm ki, çağdaş yeniden-ölçeklenme süreci yerel ve bölgesel ekonomik yönetişimin yeniden-yapılanan ana unsurlarında ulusal devlet kurumlarının kapsayıcı rolünün altını kazamaz. Burada kavramsallaştırıldığı gibi ulusal devlet basitçe küresel güçleri alansal ekonomiler içine sızmez ama aktif şekilde küresel, ulusal ve yerel yeniden-yapılanmanın çağdaş süreçlerinin geçtiği kurumsal-düzenleyici peyzajı üretir, yeniden-üretir ve sürekli yeniden-şekillendirir. (Swyngedouw, 1997; Brenner, 1998).

Bu makale aynı zamanda kentsel-bölgesel yeniden-yapılanma ve devlet mekansallığının süregiden dönüşümü arasındaki ilişkinin daha sistematik olarak kavramsallaştırılması ve açıklanması için yöntemsel stratejinin taslağını çizmiştir. Bir taraftan şunu vurguladım; şehir-bölge devlet yeniden-örgütlenmesinin çeşitli eğilim ve karşı-eğilimlerinin ifade edildiği anahtar coğrafi alanlar olmaktadır. Diğer taraftan bu tartışma şunu önermektedir; Batı Avrupa'daki devlet iktidarının coğrafyası düzenlemenin yerleşik peyzajı ile bu peyzajın dönüştürmeye odaklı iz-şekillendiren politik stratejiler arasındaki çelişkili etkileşim yoluyla yeniden-ölçeklenmektedir. Bu kavramsallaştırma kentsel girişimciliğin önceki projesi tarafından meydana getirilen bazı düzenleme eksikleri, yönetim zafiyetleri ve kriz eğilimlerine stratejik bir politik yanıt olarak metropoliten kurumsal reformu üzerindeki güncel mücadeleyi yorumlamak için bir taban sağlayacaktır. Batı Avrupa'daki çağdaş metropoliten reform girişimleri anında devletin düzenleyici aktivitelerinin yerleşik coğrafyasının iz-bağımlı sonuçları olarak

ve bu coğrafyaların ölçeksel hatlarının çok temel şekilde yeniden-çalışıldığı politik stratejiler olarak görülebilir.

Bu makale, yerleşik düzenleyici peyzaj ile oluşan düzenleyici proje arasındaki etkileşimi metropoliten kurumsal reformu örneğine referansla sistematik olarak açıklasa da şunu öneriyorum; bu metodolojik strateji çağdaş kapitalizm koşullarında daha büyük coğrafi ölçeklerde devletin mekansal yeniden-yapılanmasının diğer bir çok yönüne de verimli bir şekilde uygulanabilir. Bu konular üzerine ek uluslararası ve karşılaştırmalı çalışmalara 1970'lerin başındaki Kuzey Atlantik Fordizmi'nin yok oluşundan beri tüm dünya ekonomisinde devletliğin coğrafyasının yeniden-çalışıldığı bir çok farklı kurumsal yollar, politik stratejiler ve sosyal mücadelelerin hakkındaki teorik anlayışımızı genişletmek için acilen ihtiyaç duyulmaktadır (bknz. Brenner vd., 2002).

Sonuçta önceki analizlerle ortaya çıkan temel konulardan bir tanesinin (kapitalist krizin politik coğrafyasının) altını çizmeye değerdir. Burada uygulanan yaklaşımın dördüncü kuşak düzenlemeci ve diğer eleştirel coğrafyacılar tarafından son yıllarda düzenleyici dönüşümlere geliştirilen kriz-odaklı yaklaşımlara katkı sağlayacağı umulmuştur. Buradan anlaşılacağı üzere kriz tek ve toplulaştırılmış bir olay değildir ama görece ilişkisiz ekonomik politik-yeniden-örgütlenme, kurumsal uyumlar ve politik mücadelelerin geniş bir ağının altını desteklediği gösterilebilir kapitalist toplum içindeki yerleşik bir eğilimdir (Harvey, 1982). Devlet düzenlemelerinin yeniden-yapılanması bağlamında bu kavramsallaştırma bir tam olarak biçimlenmiş düzenleme şekline doğrusal bir geçiş olarak krizin geleneksel düzenlemeci versiyonunun reddine ve beraberinde, farklı kurumsal kurgular içinde ve farklı zamansal sınıflarda çoklu mekansal ölçeklerdeki düzen-

Tablo3. Kentsel-bölgesel yönetişim ve Batı Avrupa'da devlet mekansallığının değişen kurgusu

Zamansal aşamalar	Baskın kentsel-bölgesel düzenleme şekli	Devletin mekansal seçicilik şekli	Temel gerilim, çelişki ve zıtlıklar
Yüksek Fordizm: 1960'lar- 1970'lerin başı	* yöneticilik: yerel devlet toplu tüketim ve refah hizmetleri sunan bir ajan gibi davranır. * metropoliten kurumlar refah hizmetleri sunumunu koordine etmek ve Fordist kentsel yığılmayı yönetmek için çalışır.	* Mekansal Keynezçilik: ulusal devlet ulusal alan içinde endüstriyi, nüfusu ve altyapı yatırımlarını adil şekilde yayarak ekonomik kalkınmayı sağlamaya çalışır. * devletin ulusal ölçeğinin önceliği: ulusal ekonomi ve ulusal toplum ve ulusal kentsel sistem, ekonomik, sosyal ve mekansal ilişkiler için verimli alansal arenalar olarak görülür.	* kentsel merkezler ve büyüme kutupları hızlı büyüme ve fiziksel genişleme yüzünden fazla yıpranır. * alanlar arası ve ölçekler arası bölüşümsel mücadeleler bölgelerin merkezi hükümet yardımlarına ilişkin istekleri yoğunlaştıkça çoğalır. * ulusal ve yerel mali krizler, mücadeleler dengeli ekonomik büyüme ve yeniden dağıtım üzerinde yoğunlaştıkça hasıl olmaktadır.
Küyerelleşme stratejilerinin ve kriz-yönetiminin ilk dalgası 1970'lerin başı-1980'lerin sonu	* girişimcilik: yerel devletler yerel ekonomik kalkınmanın gelişmesi ve mekan-pazarlama stratejilerinde anahtar röle sahip olmuşlardır. * metropoliten kurumlar refah devletinin küçülmesiyle ilişkili olarak kapatılmış veya küçültmüşlerdir.	* küyerelleşme stratejilerinin yükselişi: ulusal devletin ekonomik kapasitelerinin ve ileri altyapıların en rekabetçi şehir veya bölgelerde yoğunlaşmasını destekler. * devlet düzenlemelerinin ulusötesi ve ulusal ölçekleri birikim stratejilerinde ve düzenleyici süreçlerde genişleyen bir önem elde etmişlerdir.	* yoğunlaşmış eşitsiz gelişme ve yerellikler arası rekabetin 0-toplamı oyun formu ulusal ekonomik durağanlığı bözmektedir. * yerel ekonomik inisiyatifler yerel-ötesi politika koordinasyonu eksikliğinden dolayı sistematik yönetim zafiyetlerini tetiklemişlerdir. * ulusal ve yerel meşruiyet krizi alansal eşitsizlik artıkça çoğalmaktadır.
Küyerelleşme stratejilerinin ve kriz-yönetiminin ikinci dalgası 1990'ların başından günümüze	* rekabetçi bölgecilik: metropoliten kurumlar bölgesel ekonomik kalkınmanın koordine edilmiş projeleriyle ve bölgesel ekonomik kalkınma ile ilişkili olarak yeniden canlandırılmıştır. * metropoliten kurumlar yönetim, ölçeklerarası yönetim ve meta-yönetişim gibi konularda yeni roller almışlardır.	* küyerelleşme stratejilerinin metropolitenleşmesi: ulusal devlet büyük ölçekli metropoliten bölgeleri şehir ve yerellikler yerine ekonomik canlanma için en uygun ölçek olarak kabul etmektedir. * metropoliten ve bölgesel ölçekler stratejik mekansal planlama, kriz-yönetimi, yönetimlerarası koordinasyon ve eşitsiz mekansal gelişmenin düzenlenmesinde yeni bir önem kazanmaktadır.	* metropoliten kurumsal reformu eşitsiz gelişme probleminin yükselmesini tetiklemiş, sosyal-mekansal eşitsizliği yoğunlaştırmış, yetersiz politika koordinasyonu ve meşrulaştırması yaşanmıştır. * kriz-eğilimi ve yönetim zafiyeti yukarı doğru yeniden ölçeklenmiş ancak ulusal ölçekte hala çözülmemiş olarak beklemektedir.

Yeni devlet mekanlarının gelecek çalışmaları devlet mekansal yeniden-yapılanmasının ortaya çıktığı bağlam olarak özgün izlerin daha açık ve teorik incelemesi ile önemli ölçüde ilerleyecektir.

leyici değişimin açık uçlu süreç ve stratejileri ile krizlerin yönlendirdiği yollar olarak analitik bir vurguya neden olmaktadır. Önceki analiz iz-bağımlı karakterine vurgu yaparak kurumsal-düzenleyici yeniden-yapılanma sürecinin mekan-zamansallığı anlayışımızı genişletmeyi amaçlamıştır. Bu bakış açısına göre şunu önereceğim; kriz-teşvikedici kapitalist yeniden-yapılanmanın bir aşaması süresince uyarlanan kriz-yönetimi ve devlet düzenlemelerinin stratejileri kriz-daveteden yeniden-yapılanmanın sonraki aşamaları boyunca uyarlanan stratejiler üzerinde yoğun bir etkiye sahiptir (Florida ve Jonas, 1991). Bu ifade burada şu önermeyle açıklanacaktır; güncel metropoliten reform girişimleri kentsel girişimcilığe (kentsel yönetişimin Fordist-Keynesçi biçimi içindeki kriz eğilimi ile güçlü şekilde şartlandığı söylenmektedir) önceki yaklaşımlar içindeki yönetim hataları ve düzenlemeci eksikler ile güçlü şekilde şartlanmıştır. Bu anlamda, şunu tahmin edebiliriz; çağdaş metropoliten reform projesinin yapısal sınırları sonuçta yerel veya bölgesel veya ulusal veya ulusötesi ölçekte olsun devlet mekansal yapılanmasının gelecek stratejilerinin ifade edileceği politik ve kurumsal biçimleri güçlü biçimde şekillendirir. Yeni devlet mekanlarının gelecek çalışmaları devlet mekansal yeniden-yapılanmasının ortaya çıktığı bağlam olarak özgün izlerin daha açık ve teorik incelemesi ile önemli ölçüde ilerleyecektir.

Kaynakça

- Aigner, B. and Miosga, M. (1994) Stadtregionale Kooperationsstrategien. Münchner Geographische Heft Nr. 71. Regensburg: Verlag Michael Laßleben.
- Amin, A. (1999) 'An Institutional Perspective on Regional Economic Development', *International Journal of Urban and Regional Research* 23 (3): 365-378.
- Anderson, J. (1996) 'The Shifting Stage of Politics: New Medieval and Postmodern Territorialities?', *Environment and Planning D: Society and Space* 14: 133-153.
- Barlow, M. (1991) *Metropolitan Government*. London: Routledge.
- Barlow, M. (1997) 'Administrative Systems and Metropolitan Regions', *Environment and Planning C: Government and Policy* 15: 399-411.
- Bourdieu, P. (1977) *Outline of a Theory of Practice*. New York: Cambridge University Press.

BrBR (Bundesamt für Bauwesen und Raumordnung) (2000) Die neue Konjunktur von Region und Regionalisierung, special issue of Informationen zur Raumentwicklung, Heft 9/10.

Brenner, N. (1998) 'Global Cities, "Glocal" States: Global City Formation and State Territorial Restructuring in Contemporary Europe', *Review of International Political Economy* 5 (1): 1-37.

Brenner, N. (2000) 'Building "Euro-regions": Locational Politics and the Political Geography of Neoliberalism in Post-unification Germany', *European Urban and Regional Studies* 7 (4): 317-343.

Brenner, N. (2001) 'World City Theory, Globalization and the Comparative-historical Method: Reflections on Janet Abu-Lughod's Interpretation of Contemporary Urban Restructuring', *Urban Affairs Review* 36 (6): 124-147.

Brenner, N. (2003) ' "Glocalization" as a State Spatial Strategy: Urban Entrepreneurialism and the New Politics of Uneven Development in Western Europe', in J. Peck and H. Yeung (eds) *Remaking the Global Economy: Economic-Geographical Perspectives*. London and Thousand Oaks: Sage.

Brenner, N. (forthcoming) *New State Spaces: Urban Governance and the Rescaling of Statehood*. London and New York: Oxford University Press.

Brenner, N., Jessop, B., Jones, M. and MacLeod, G. (eds) (2002) *State/Space: a Reader*. Oxford and Boston, MA: Blackwell.

Bullmann, U. (ed.) (1994) *Die Politik der dritten Ebene. Regionen im Europa der Union*. Baden-Baden: Nomos.

Cappellin, R. (1991) 'International Networks of Cities', in R. Camagni (ed.) *Innovation Networks: Spatial Perspectives*, pp. 230-244. London: Belhaven Press.

Cheshire, P. and Gordon, I. (eds) (1995) *Territorial Competition in an Integrating Europe*. Aldershot: Avebury.

Cheshire, P. and Gordon, I. (1996) 'Territorial Competition and the Predictability of Collective (In)action', *International Journal of Urban and Regional Research* 20 (3): 383-399.

Collinge, C. (1999) 'Self-organization of Society by Scale: a Spatial Reworking of Regulation Theory', *Environment and Planning D: Society and Space* 17: 557-574.

Cooke, P. and Morgan, K. (1998) *The Associational Economy*. New York: Oxford University Press.

Cox, K. (1990) 'Territorial Structures of the State: Some Conceptual Issues', *Tijdschrift voor Economische en Sociale Geografie* 81 (4): 251-266.

Dunford, M. and Kafkalas, G. (eds) (1992) *Cities and Regions in the New Europe*. London: Belhaven Press.

Eisenschitz, A. and Gough, J. (1993) *The Politics of Local Economic Development*. New York: Macmillan.

Eisenschitz, A. and Gough, J. (1996) 'The Contradictions of Neo-Keynesian Local Economic Strategy', *Review of International Political Economy* 3 (3): 434-458.

Eisenschitz, A. and Gough, J. (1998) 'Theorizing the State in Local Economic Governance', *Regional Studies* 32 (8): 759-768.

Florida, R. (1995) 'Toward the Learning Region', *Futures* 27 (5): 527-536.

Florida, R. and Jonas, A. (1991) 'U.S. Urban Policy: the Postwar State and Capitalist Regulation', *Antipode* 23 (4): 349-384.

Friedmann, J. (2001) 'Intercity Networks in a Globalizing Era', in A.J. Scott (ed.) *Global City-Regions*, pp. 119-138. New York and London: Oxford.

Goldsmith, M. (2001) 'Urban Governance', in R. Paddison (ed.) *Handbook of Urban Studies*, pp. 325-335. London: Sage.

Goodwin, M. and Painter, J. (1996) 'Local Governance, the Crises of Fordism and the Changing Geographies of Regulation', *Transactions of the Institute of British Geographers* 21: 635-648.

Hall, T. and Hubbard, P. (eds) (1997) *The Entrepreneurial City: Geographies of Politics, Regime and Representation*. London: Wiley.

Harding, A. (1997) 'Urban Regimes in a Europe of the Cities?', *European Urban and Regional Studies* 4 (4): 291-314.

Harvey, D. (1982) *The Limits to Capital*. Chicago, IL: University of Chicago Press.

Harvey, D. (1989a) 'From Managerialism to Entrepreneurialism: the Transformation in Urban Governance in Late Capitalism', *Geografiska Annaler B*, 71 (1): 3-18.

Harvey, D. (1989b) *The Urban Experience*. Baltimore, MD: Johns Hopkins Press.

Harvey, D. (1996) *Justice, Nature and the Geography of Difference*. Cambridge, MA: Blackwell.

Healey, P. (2000) 'New Partnerships in Planning and Implementing Future-oriented Development in European Metropolitan Regions', *Information zur Raumentwicklung* 11 (12): 745-750.

Heeg, S., Klagge, B. and Oßenbrügge, J. (2000) *Kooperation zwischen Metropolregionen. Ansatzpunkte für die verstärkte Zusammenarbeit von Hamburg und Berlin auf der Basis der Erfahrungen internationaler und nationaler Städtekooperationen*. Hamburg: Gutachten im Auftrag der Senatskanzlei der Freien und Hansestadt Hamburg.

Heeg, S., Klagge, B. and Oßenbrügge, J. (2003) 'Metropolitan Cooperation in Europe: Theoretical

Issues and Perspectives for Urban Networking', *European Planning Studies* 11 (2): 139-153.

Heinz, W. (ed.) (2000) *Stadt & Region - Kooperation oder Koordination? Ein internationaler Vergleich*. Schriften des Deutschen Instituts für Urbanistik, Band 93. Stuttgart, Berlin and Köln: Verlag W. Kohlhammer.

Herschel, T. and Newman, P. (2002) *Governance of Europe's City Regions*. London: Routledge.

Hudson, R. (1989) *Wrecking a Region*. London: Pion.

Hudson, R. (2001) *Producing Places*. New York: Guilford Publishers.

Hudson, R., Dunford, M., Hamilton, D. and Kotter, R. (1997) 'Developing Regional Strategies for Economic Success: Lessons from Europe's Economically Successful Regions?', *European Urban and Regional Studies* 4 (4): 365-373.

Jessop, B. (1990) *State Theory*. University Park: Pennsylvania State University Press.

Jessop, B. (1994) 'Post-Fordism and the State', in A. Amin (ed.) *Post-Fordism: a Reader*, pp. 251-279. Cambridge, MA: Blackwell.

Jessop, B. (1997) 'The Entrepreneurial City: Re-imagining Localities, Redesigning Economic Governance, or Restructuring Capital?', in N. Jewson and S. Macgregor (eds) *Transforming Cities: Contested Governance and New Spatial Divisions*, pp. 28-41. London: Routledge.

Jessop, B. (1998a) 'The Narrative of Enterprise and the Enterprise of Narrative: Place-marketing and the Entrepreneurial City', in T. Hall and P. Hubbard (eds) *The Entrepreneurial City*, pp. 77-102. London: John Wiley & Sons.

Jessop, B. (1998b) 'The Rise of Governance and the Risks of Failure: the Case of Economic Development', *International Social Science Journal* 50 (1): 29-46.

Jessop, B. (1999a) 'Narrating the Future of the National Economy and the National State: Remarks on Remapping Regulation and Reinventing Governance', in G. Steinmetz (ed.) *State/Culture: State Formation after the Cultural Turn*, pp. 378-405. Ithaca, NY: Cornell University Press.

Jessop, B. (1999b) 'Globalization and the National State: Reflections on a Theme of Poulantzas', in S. Aaronowitz and P. Bratisis (eds) *Rethinking the State: Miliband, Poulantzas and State Theory*. Minneapolis: University of Minnesota Press.

Jessop, B. (2000) 'The Crisis of the National Spatio-temporal Fix and the Ecological Dominance of Globalizing Capitalism', *International Journal of Urban and Regional Research* 24 (2): 323-360.

Jessop, B. (2001) 'The Political Economy of Scale', in N.L. Sum and M. Perkmann (eds) *Globalization and Regionalization: the Building of Cross-border Regions*, pp. 25-49. London: Palgrave.

- Jessop, B. (2002) *The Future of the Capitalist State*. London: Polity.
- Jessop, B., Bonnett, K., Bromley, S. and Ling, T. (1988) *Thatcherism*. Cambridge: Polity.
- Jessop, B., Nielsen, K. and Pederson, O. (1993) 'Structural Competitiveness and Strategic Capacities: Rethinking State and International Capital', in J. Hausner, B. Jessop and K. Nielsen (eds) *Institutional Frameworks of Market Economies*, pp. 23-44. Brookfield, VT: Avebury.
- Jonas, A. and Ward, K. (2002) 'A World of Regionalisms: Towards a US-UK Urban and Regional Policy Framework Comparison', *Journal of Urban Affairs* 24 (4): 377-401.
- Jones, M. (1997) 'Spatial Selectivity of the State? The Regulationist Enigma and Local Struggles Over Economic Governance', *Environment and Planning A* 29: 831-864.
- Jones, M. (1998) *New Institutional Spaces*. London: Jessica Kingsley.
- Jones, M. (2001) 'The Rise of the Regional State in Economic Governance: "Partnerships for Prosperity" or New Scales of State Power?', *Environment and Planning A* 33: 1185-1212.
- Jones, M. and MacLeod, G. (1999) 'Towards a Regional Renaissance? Reconfiguring and Rescaling England's Economic Governance', *Transactions of the Institute of British Geographers* 24: 295-313.
- Jouve, B. and Lefèvre, C. (eds) (1999) *Villes, métropoles: les nouveaux territoires du politique*. Paris: Anthropos.
- Keating, M. (1997a) 'Size, Efficiency, and Democracy: Consolidation, Fragmentation and Public Choice', in G. Stoker and H. Wolman (eds) *Theories of Urban Politics*, pp. 117-134. London: Sage.
- Keating, M. (1997b) 'The Invention of Regions: Political Restructuring and Territorial Government in Western Europe', *Environment and Planning C: Government and Policy* 15: 383-398.
- Keating, M. (1998) *The New Regionalism in Western Europe: Territorial Restructuring and Political Change*. Cheltenham: Edward Elgar.
- Keil, R. (2000) 'Governance Restructuring in Los Angeles and Toronto: Amalgamation or Secession?', *International Journal of Urban and Regional Research* 24 (4): 758-781.
- Krätke, S. (1999) 'A Regulationist Approach to Regional Studies', *Environment and Planning A* 31: 683-704.
- Lefèvre, C. (1998) 'Metropolitan Government and Governance in Western Countries: a Critical Overview', *International Journal of Urban and Regional Research* 22 (1): 9-25.
- Le Galès, P. and Lequesne, C. (eds) (1998) *Regions in Europe*. New York: Routledge.
- Leitner, H. and Sheppard, E. (1997) 'Economic Uncertainty, Inter-urban Competition and the Efficacy of Entrepreneurialism', in T. Hall and P. Hubbard (eds) *The Entrepreneurial City*, pp. 285-308. Chichester: Wiley.
- Lipietz, A. (1994) 'The National and the Regional: Their Autonomy vis-à-vis the Capitalist World Crisis', in R. Palan and B. Gills (eds) *Transcending the State-Global Divide*, pp. 23-44. Boulder, CO: Lynne Rienner.
- Lovering, J. (1999) 'Theory Led by Policy: the Inadequacies of the "New Regionalism"', *International Journal of Urban and Regional Research* 23 (2): 379-396.
- MacKinnon, D. (2001) 'Regulating Regional Spaces: State Agencies and the Production of Governance in the Scottish Highlands' *Environment and Planning A* 33: 823-844.
- MacLeod, G. (1999) 'Place, Politics and "Scale Dependence": Exploring the Structuration of Euroregionalism', *European Urban and Regional Studies* 6 (3): 231-253.
- MacLeod, G. (2000) 'The Learning Region in an Age of Austerity: Capitalizing on Knowledge, Entrepreneurialism and Reflexive Capitalism', *Geoforum* 31: 219-236.
- MacLeod, G. (2001) 'New Regionalism Reconsidered: Globalization, Regulation and the Recasting of Political Economic Space', *International Journal of Urban and Regional Research* 25 (4): 804-829.
- MacLeod, G. and Goodwin, M. (1999) 'Space, Scale and State Strategy: Rethinking Urban and Regional Governance', *Progress in Human Geography* 23 (4): 503-527.
- Martin, R. and Sunley, P. (1997) 'The Post-Keynesian State and the Space Economy', in R. Lee and J. Wills (eds) *Geographies of Economies*, pp. 278-289. London: Arnold.
- Massey, D. (1993) 'Power-geometry and a Progressive Sense of Place', in J. Bird (ed.) *Mapping the Futures*, pp. 59-69. London: Routledge.
- Mayer, M. (1992) 'The Shifting Local Political System in European Cities', in M. Dunford and G. Kafkalas (eds) *Cities and Regions in the New Europe*, pp. 255-276. New York: Belhaven Press.
- Mayer, M. (1994) 'Post-Fordist City Politics', in A. Amin (ed.) *Post-Fordism: a Reader*, pp. 316-337. Cambridge, MA: Blackwell.
- Morgan, K. (1997) 'The Learning Region: Institutions, Innovation and Regional Renewal', *Regional Studies* 31 (5): 491-504.
- Newman, P. (2000) 'Changing Patterns of Regional Governance in the EU', *Urban Studies* 37 (5-6): 895-908.
- Nielsen, K., Jessop, B. and Hausner, J. (1995) 'Institutional Change in Post-socialism', in J. Hausner, B. Jessop and K. Nielsen (eds) *Strategic Choice and Path-dependency in Post-socialism*, pp. 3-46. Brookfield, VT: Edward Elgar.
- Ohmae, K. (1995) *The End of the Nation State: the Rise of Regional Economies*. New York: Free Press.
- Parkinson, M. (1991) 'The Rise of the Entrepreneurial European City: Strategic Responses to Economic Changes in the 1980s', *Ekistics* 350: 299-307.
- Parkinson, M. (1992) 'City Links', *Town & Country Planning*, Sep.: 235-236.
- Peck, J. (1998) 'Geographies of Governance: TECs and the Neo-liberalisation of "Local interests"', *Space & Polity* 2 (1): 5-31.
- Peck, J. (2000) 'Doing Regulation', in G. Clark, M. Feldman and M. Gertler (eds) *The Oxford Handbook of Economic Geography*, pp. 61-82. New York: Oxford University Press.
- Peck, J. and Tickell, A. (1994) 'Searching for a New Institutional Fix', in A. Amin (ed.) *Post-Fordism: a Reader*, pp. 280-315. Cambridge, MA: Blackwell.
- Peck, J. and Tickell, A. (1995) 'The Social Regulation of Uneven Development: "Regulatory Deficit", England's South East, and the Collapse of Thatcherism', *Environment and Planning A* 27: 15-40.
- Prigge, W. and Ronneberger, K. (1996) 'Globalisierung und Regionalisierung - Zur Auflösung Frankfurts in die Region', *Österreichische Zeitschrift für Soziologie* 21 (2): 129-138.
- Ronneberger, K. and Schmid, C. (1995) 'Globalisierung und Metropolenpolitik: Überlegungen zum Urbanisierungsprozess der neunziger Jahre', in H. Hitzel al. (eds) *Capitales Fatales: Urbanisierung und Politik in den Finanzmetropolen Frankfurt und Zürich*, pp. 379-398. Zürich: Rotpunktverlag.
- Ruggie, J. (1993) 'Territoriality and Beyond: Problematizing Modernity in International Relations', *International Organization* 47 (1): 139-174.
- Sabel, C. (1989) 'Flexible Specialisation and the Re-emergence of Regional Economies', in P. Hirst and J. Zeitlin (eds) *Reversing Industrial Decline? Industrial Structure and Policy in Britain and Her Competitors*. Oxford: Berg.
- Saez, G., Leresche, J-P. and Bassand, M. (eds) (1997) *Gouvernance métropolitaine et transfrontalière: action publique territoriale*. Paris: Editions L'Harmattan.
- Salet, W., Thornley, A. and Kreukels, A. (eds) (2003) *Metropolitan Governance and Spatial Planning*. London: Spon Press.
- Saller, R. (2000) 'Kommunale Kooperation innerhalb westdeutscher Stadtregionen zwischen Anspruch und politischer Realität', *Raumforschung und Raumordnung*, 2-3: 211-221.
- Sassen, S. (1996) *Losing Control? Sovereignty in an Age of Globalization*. New York: Columbia University Press.
- Scott, A.J. (1998) *Regions and the World Economy*. London: Oxford University Press.
- Scott, A.J. (ed.) (2001) *Global City-Regions: Trends, Theory, Policy*. New York: Oxford University Press.
- Sharpe, L.J. (ed.) (1995a) *The Government of World Cities: the Future of the Metro Model*. New York: John Wiley & Sons.
- Sharpe, L.J. (1995b) 'The Future of Metropolitan Government', in L.J. Sharpe (ed.) *The Government of World Cities: the Future of the Metro Model*, pp. 11-31. New York: John Wiley & Sons.
- Soja, E. (2000) *Postmetropolis*. Cambridge, MA: Blackwell.
- STANDORT (2000) *Neubau der Region*, special issue of *STANDORT - Zeitschrift für Angewandte Geographie* 2 (2).
- Storper, M. and Scott, A. (1995) 'The Wealth of Regions: Market Forces and Policy Imperatives in Local and Global Context', *Futures* 27 (5): 505-526.
- Swyngedouw, E. (1992) 'The Mammon Quest: "Glocalisation", Interspatial Competition and the Monetary Order: the Construction of New Scales', in M. Dunford and G. Kafkalas (eds) *Cities and Regions in the New Europe*, pp. 39-68. London: Belhaven Press.
- Swyngedouw, E. (1996) 'Reconstructing Citizenship, the Re-scaling of the State and the New Authoritarianism: Closing the Belgian Mines', *Urban Studies* 33 (8): 1499-1521.
- Swyngedouw, E. (1997) 'Neither Global nor Local: "Glocalization" and the Politics of Scale', in K. Cox (ed.) *Spaces of Globalization*, pp. 137-166. New York: Guilford Press.
- Terhorst, P. and Van de Ven, J.C.L. (1997) *Fragmented Brussels and Consolidated Amsterdam: a Comparative Study of the Spatial Organization of Property Rights*, Netherlands Geographical Studies No. 223. Amsterdam: Netherlands Geographical Society.
- Tilly, C. (1990) *Big Structures, Large Processes, Huge Comparisons*. New York: Russell Sage.
- Weck, S. (1995) *Neue Kooperationsformen in Stadtregionen - Eine regulationstheoretische Einordnung*. Dortmund Beiträge zur Raumplanung Nr. 74. Dortmund: Universität Dortmund.